

Dziennik Urzędowy C 53

Unii Europejskiej

Tom 48

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

3 marca 2005

<u>Zawiadomienie nr</u>	Treść	Strona
	I Informacje	
	Rada	
2005/C 53/01	Program Haski: wzmacnianie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii Europejskiej	1
2005/C 53/02	Decyzja Rady z dnia 17 lutego 2005 r. dotycząca przedłużenia kadencji Prezesa Urzędu Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory)	15
	Komisja	
2005/C 53/03	Kursy walutowe euro	16
2005/C 53/04	Brak sprzeciwu wobec zgłoszonej koncentracji (Sprawa nr COMP/M.3702 — CVC/CSM) ⁽¹⁾	17
2005/C 53/05	Pomoc państwa — Niemcy — Pomoc państwa nr C 40/2004 (ex N 42/2004) — „Zwolnienie od podatku od transferu nieruchomości dla przedsiębiorstw mieszkaniowych w nowych landach” — Zaproszenie do składania uwag zgodnie z art. 88 ust. 2 Traktatu WE ⁽¹⁾	18

I

(Informacje)

RADA

**PROGRAM HASKI: WZMACNIANIE WOLNOŚCI, BEZPIECZEŃSTWA I SPRAWIEDLIWOŚCI
W UNII EUROPEJSKIEJ**

(2005/C 53/01)

I. WPROWADZENIE

W odpowiedzi na główny powód obaw narodów państw należących do Unii, Rada Europejska potwierdza pierwszeństwo, które przyznaje rozwojowi przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

W ostatnich latach Unia Europejska zwiększyła swoją rolę w zabezpieczaniu współpracy policyjnej, celnej i sądowej oraz w rozwijaniu skoordynowanej polityki dotyczącej azylu, imigracji i kontroli granic zewnętrznych. Rozwój ten będzie kontynuowany przy bardziej zdecydowanym tworzeniu wspólnej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości przez Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy, podpisany w Rzymie dnia 29 października 2004 r. Traktat ten i poprzedzające go Traktat z Maastricht, Traktat z Amsterdamu i Traktat z Nicei ustanowiły stopniowo wspólne ramy prawne w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych oraz integrację tego obszaru polityki z innymi obszarami polityki Unii.

Od posiedzenia Rady Europejskiej w Tampere w 1999 r., polityka Unii w obszarze wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych rozwijana była w ramach programu ogólnego. Nawet jeśli nie wszystkie pierwotne cele zostały osiągnięte, dokonany został całościowy i skoordynowany postęp. Rada Europejska przyjmuje z zadowoleniem wyniki osiągnięte w pierwszym pięcioletnim okresie: stworzone zostały podwaliny wspólnej polityki azylowej i imigracyjnej, przygotowana została harmonizacja kontroli granicznej, usprawniona została współpraca policyjna, a prace leżące u podstaw współpracy sądowej na podstawie zasady wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych i wyroków są dosyć zaawansowane.

W zakresie bezpieczeństwa Unii Europejskiej i jej Państw Członkowskich odnotowano nową pilną potrzebę, szczególnie w świetle ataków terrorystycznych w Stanach Zjednoczonych dnia 11 września 2001 r. oraz Madrycie dnia 11 marca 2004 r. Obywatele Europy szczerze oczekują, że Unia Europejska, gwarantując poszanowanie podstawowych wolności i praw, określi bardziej skuteczne wspólne podejście do problemów transgranicznych, takich jak nielegalna migracja, handel ludźmi

i ich przemyt, terroryzm i przestępczość zorganizowana, jak również do zapobiegania im. Szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa, na znaczeniu zyskuje koordynacja wymiaru wewnętrznego i zewnętrznego oraz ich spójność, a także rośnie potrzeba jej kontynuacji i energicznego przeprowadzenia.

Pięć lat po posiedzeniu Rady Europejskiej w Tampere nadszedł czas na nowy program działań umożliwiający Unii skorzystanie z osiągnięć i skuteczne sprostanie nowym wyzwaniom, z którymi przyjdzie jej się zmierzyć. W tym celu Rada Europejska przyjęła wieloletni program, który ma nosić nazwę „Program Haski”. Odzwierciedla on ambicje wyrażone w Traktacie ustanawiającym Konstytucję dla Europy i przyczynia się do przygotowania Unii do jego wejścia w życie. Uwzględnia on ocenę dokonaną przez Komisję ⁽¹⁾ przyjętą z zadowoleniem przez Radę Europejską w czerwcu 2004 r., jak również zalecenie przyjęte przez Parlament Europejski dnia 14 października 2004 r. ⁽²⁾, w szczególności w odniesieniu do przejścia do procedury głosowania większością kwalifikowaną i procedury współdecydowania przewidzianego w art. 67 ust. 2 TWE.

Celem Programu Haskiego jest wzmocnienie wspólnego potencjału Unii i jej Państw Członkowskich służącego zagwarantowaniu praw podstawowych, minimalnych zabezpieczeń proceduralnych i dostępu do wymiaru sprawiedliwości, zapewnienie ochrony osobom znajdującym się w potrzebie zgodnie z Konwencją Genewską dotyczącą statusu uchodźców i innymi traktatami międzynarodowymi, uregulowanie ruchów migracyjnych oraz kontrolowanie granic zewnętrznych Unii, zwalczanie transgranicznej przestępczości zorganizowanej i powstrzymanie zagrożenia terrorystycznego, wykorzystanie potencjału Europolu i Eurojust, kontynuowanie wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych i świadectw zarówno w sprawach cywilnych jak i w sprawach karnych, oraz usunięcie przeszkód prawnych i sądowych w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu prawa cywilnego i rodzinnego posiadających implikacje transgraniczne. Jest to cel, który musi zostać osiągnięty w interesie naszych obywateli poprzez rozwój wspólnego systemu azylowego, poprawę dostępu do sądów, praktyczną współpracę policyjną i sądową, zbliżenie praw i rozwój wspólnych polityk.

⁽¹⁾ COM (2004) 401 końcowy.

⁽²⁾ P6_TA-PROV (2004) 0022 A6-0010/2004.

W niedalekiej przyszłości kluczowym elementem stanie się zapobieganie terroryzmowi i jego powstrzymywanie. Wspólne podejście w tym obszarze powinno opierać się na zasadzie stanowiącej, że utrzymując bezpieczeństwo narodowe, Państwa Członkowskie powinny w pełni uwzględnić bezpieczeństwo Unii jako całości. Ponadto Rada Unii Europejskiej zostanie wezwana do zatwierdzenia w grudniu 2004 r. nowej Europejskiej Strategii Antynarkotykowej na lata 2005-2012, która zostanie dodana do niniejszego programu.

Rada Europejska uważa, że wspólny projekt wzmocnienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości jest istotny dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznościom, wzajemnego zaufania oraz przestrzegania zasad państwa prawnego w obrębie całej Unii. Wolność, sprawiedliwość, kontrola na granicach zewnętrznych, bezpieczeństwo wewnętrzne i zapobieganie terroryzmowi powinny odłąd zostać uznane za niepodzielne w obrębie Unii jako całości. Optymalny poziom ochrony przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości wymaga multidyscyplinarnej i skoordynowanej akcji zarówno na poziomie UE jak i na poziomie krajowym między właściwymi organami ścigania, w szczególności policją, służbami celnymi i strażą graniczną.

W świetle niniejszego programu, Rada Europejska wzywa Komisję do przedstawienia Radzie planu działań w 2005 r., w którym cele i założenia niniejszego programu zostaną przełożone na konkretne działania, zawierającego harmonogram ich przyjęcia i wykonania. Plan zawiera harmonogram przyjęcia i wprowadzenia w życie wszystkich działań. Rada Europejska wzywa Radę do upewnienia się, że harmonogram dla każdego z różnorodnych środków jest przestrzegany. Wzywa się Komisję do przedstawienia Radzie sprawozdania rocznego na temat wdrażania Programu Haskiego („zestawienie wyników” ang. „scoreboard”).

II. STANOWISKO OGÓLNE

1. Zasady ogólne

Program określony poniżej ma na celu sprostanie wyzwaniom i oczekiwaniom naszych obywateli. Jego podstawę stanowi pragmatyczne podejście, jak również korzysta on z trwających obecnie prac w ramach programu z Tampere, bieżących planów działań i oceny środków pierwszej generacji. Znajduje również swoje uzasadnienie w zasadach ogólnych pomocności, proporcjonalności i solidarności oraz poszanowaniu poszczególnych systemów prawnych oraz tradycji Państw Członkowskich.

Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy (zwany dalej „Traktatem Konstytucyjnym”) posłużył jako wytyczna poziomowi ambicji, ale to istniejące traktaty zapewniają podstawy prawne dla działań Rady do czasu, gdy Traktat Konstytucyjny stanie się skuteczny. Odpowiednio, zbadane zostały różne obszary polityki w celu określenia, czy prace przygotowawcze lub badania mogłyby się już rozpocząć, tak aby środki określone w Traktacie Konstytucyjnym mogły zostać podjęte zaraz po jego wejściu w życie.

Prawa podstawowe, zagwarantowane w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Karcie Praw Podstawowych w części II Traktatu Konstytucyjnego, w tym noty wyjaśniające, jak również Konwencja Genewska dotycząca statusu uchodźców, muszą być w pełni przestrzegane. Jednocześnie program ma na celu prawdziwy i znaczący postęp w kierunku wzmocnienia wzajemnego zaufania i popierania wspólnych polityk dla dobra wszystkich naszych obywateli.

2. Ochrona praw podstawowych

Włączenie Karty do Traktatu Konstytucyjnego oraz przystąpienie do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności nałoży na Unię, w tym na jej instytucje, zobowiązanie ustawowe zapewnienia, że we wszystkich swoich obszarach działalności, prawa podstawowe są nie tylko szanowane, ale również aktywnie popierane.

W tym kontekście, Rada Europejska, przypominając swój zdecydowany sprzeciw wobec wszelkich form rasizmu, antysemityzmu i ksenofobii, wyrażony w grudniu 2003 r., przyjmuje z zadowoleniem komunikat Komisji w sprawie rozszerzenia mandatu Europejskiego Centrum Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii zmierzającego do przekształcenia go w Agencję Praw Człowieka.

3. Wprowadzenie w życie i ocena

Ocena programu z Tampere⁽¹⁾ dokonana przez Komisję ukazała wyraźną potrzebę odpowiedniego i terminowego wprowadzenia w życie i oceny wszystkich typów środków w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

Dla Rady kluczowe znaczenie ma opracowanie w 2005 r. praktycznych metod ułatwiających terminowe wprowadzanie w życie we wszystkich obszarach polityki: środków wymagających zasobów organów krajowych, którym powinny towarzyszyć odpowiednie plany w celu zapewnienia skuteczniejszego wprowadzania w życie, a długość okresu wprowadzania w życie powinna być bardziej odpowiadać złożoności danego środka. Raporty okresowe z postępu prac przedkładane Radzie przez Komisję w okresie wprowadzania w życie powinny dostarczać bodźca dla działań prowadzonych w Państwach Członkowskich.

W opinii Rady Europejskiej, zasadnicze znaczenie dla skuteczności działań Unii ma ocena dotycząca wprowadzenia w życie, jak również ocena skutków wszystkich środków. Oceny, przeprowadzane od dnia 1 lipca 2005 r. muszą być systematyczne, obiektywne, bezstronne i sprawne, nie nakładające jednak zbyt dużych ciężarów administracyjnych na organy krajowe i Komisję. Ich celem powinno być sprawdzenie działania środka i proponowanie rozwiązań problemów napotkanych przy jego wprowadzaniu w życie i/lub stosowaniu. Komisja powinna przygotować roczne sprawozdanie oceniające dotyczące przyjętych środków, które ma być przedłożone Radzie oraz w celu poinformowania Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych.

⁽¹⁾ COM (2004) 401 końcowy.

Wzywa się Komisję Europejską do przygotowania wniosków na temat roli Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych w ocenie działań Eurojust oraz w dokładnym badaniu działań Europolu, które mają być przedłożone bezpośrednio po wejściu w życie Traktatu Konstytucyjnego.

4. Przegląd

Z uwagi na to, że program będzie realizowany w okresie, w którym Traktat Konstytucyjny wejdzie w życie, przegląd jego wprowadzania w życie uznaje się za użyteczny. W tym celu wzywa się Komisję do złożenia sprawozdania Radzie Europejskiej z dokonanych postępów i do zaproponowania koniecznych uzupełnień programu przed wejściem w życie Traktatu Konstytucyjnego (1 listopada 2006 r.), z uwzględnieniem zmieniających się podstaw prawnych w wyniku jego wejścia w życie.

III. STANOWISKO SZCZEGÓŁOWE

1. Wzmacnianie wolności

1.1 Obywatelstwo Unii

Prawo wszystkich obywateli UE do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium Państw Członkowskich jest głównym prawem wynikającym z obywatelstwa Unii. Praktyczne znaczenie obywatelstwa Unii będzie wzmocnione poprzez pełne wdrożenie dyrektywy 2004/38⁽¹⁾, w której zawarto uproszczone i bardziej przejrzyste przepisy wspólnotowe w tej dziedzinie. Komisja ma przedłożyć w 2008 r. sprawozdanie Radzie i Parlamentowi Europejskiemu, wraz z wnioskami, jeśli jest to właściwe, umożliwiającymi obywatelom UE przemieszczanie się w obrębie Unii Europejskiej na warunkach podobnych do tych, na których obywatele Państw Członkowskich przemieszczają się z miejsca na miejsce lub zmieniają swoje miejsce zamieszkania we własnych krajach, zgodnie z ustanowionymi zasadami prawa wspólnotowego.

Rada Europejska zachęca instytucje Unii, w ramach ich kompetencji, do utrzymywania otwartego, przejrzystego i regularnego dialogu z reprezentatywnymi zrzeszeniami i społeczeństwem obywatelskim oraz do popierania i ułatwiania uczestnictwa obywateli w życiu publicznym. W szczególności Rada Europejska wzywa Radę i Komisję do zwrócenia szczególnej uwagi na walkę z antysemityzmem, rasizmem i ksenofobią.

⁽¹⁾ Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i przebywania w obrębie terytorium Państw Członkowskich zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 oraz uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG, Dz.U. L 158 z 30.4.2004, str. 77.

1.2 Polityka azylowa, imigracyjna i polityka dotycząca granic

Międzynarodowa migracja będzie trwać nadal. Potrzebne jest całościowe podejście, obejmujące wszystkie poziomy migracji, z uwzględnieniem przyczyn leżących u źródeł migracji, polityki wjazdu i przyjmowania oraz polityki integracji i polityki dotyczącej powrotu.

W celu zapewnienia takiego podejścia, Rada Europejska wzywa Radę, Państwa Członkowskie i Komisję do utrzymywania skoordynowanych, silnych i skutecznych kontaktów roboczych między instytucjami odpowiedzialnymi za kwestie migracji i azylu oraz instytucjami odpowiedzialnymi za inne dziedziny polityki mające znaczenie dla tych obszarów.

Trwający rozwój europejskiej polityki azylowej i migracyjnej powinien opierać się na wspólnej analizie zjawisk migracyjnych we wszystkich ich aspektach. Wzmacnianie gromadzenia, dostarczania, wymiany i skutecznego korzystania z aktualnych informacji i danych na temat wszystkich istotnych zdarzeń migracyjnych ma kluczowe znaczenie. Drugi etap rozwoju wspólnej polityki w dziedzinie azylu, migracji i granic rozpoczął się dnia

1 maja 2004 r. Powinien on opierać się na solidarności i równym podziale odpowiedzialności, w tym jej skutków finansowych oraz bliższej praktycznej współpracy między Państwami Członkowskimi: pomocy technicznej, szkoleniu i wymianie informacji, monitorowaniu odpowiedniego i terminowego wprowadzania w życie oraz stosowania instrumentów, jak również dalszej harmonizacji przepisów prawnych.

Rada Europejska, biorąc pod uwagę ocenę dokonaną przez Komisję oraz zdecydowane stanowisko wyrażone przez Parlament Europejski w jego zaleceniu⁽²⁾, wzywa Radę do przyjęcia decyzji na podstawie art. 67 ust. 2 TWE niezwłocznie po formalnych konsultacjach z Parlamentem Europejskim i najpóźniej do dnia 1 kwietnia 2005 r. w celu zastosowania procedury określonej w art. 251 TWE do wszystkich środków tytułu IV służących wzmocnieniu wolności, objętych Traktatem z Nicei, z wyjątkiem legalnej migracji.

1.3 Wspólny Europejski System Azylowy

Celem Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego w jego drugim etapie będzie ustanowienie wspólnej procedury azylowej oraz jednolitego statusu dla tych, którym udzielono azylu lub ochrony uzupełniającej. System oparty będzie na pełnym i łącznym stosowaniu Konwencji Genewskiej dotyczącej statusu uchodźców i innych odpowiednich traktatów, oraz zbudowany na gruntownej i całościowej ocenie instrumentów prawnych, które zostały przyjęte w pierwszym etapie.

⁽²⁾ P6_TA-PROV (2004) 0022 A6-0010/2004.

Rada Europejska wzywa Państwa Członkowskie do pełnego i bezzwłocznego wprowadzenia w życie pierwszego etapu. W tym względzie Rada powinna przyjąć jednomyślnie, zgodnie z art. 67 ust. 5 TWE, dyrektywę dotyczącą procedur azylowych tak szybko, jak to możliwe. Wzywa się Komisję do zakończenia oceny instrumentów prawnych pierwszego etapu w 2007 r. i przedstawienia instrumentów i środków drugiego etapu Radzie i Parlamentowi Europejskiemu w celu ich przyjęcia przed końcem 2010 r. W tych ramach, Rada Europejska wzywa Komisję do przedstawienia wyników badań dotyczących stosowności, możliwości i trudności, jak również prawnych i praktycznych skutków wspólnego rozpatrywania wniosków azylowych w obrębie Unii. Ponadto, odrębne badania, które mają zostać przeprowadzone w ścisłej konsultacji z UNHCR, powinny przeanalizować zalety, stosowność i wykonalność wspólnego rozpatrywania wniosków azylowych poza terytorium UE, w uzupełnieniu do Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego oraz zgodnie z odpowiednimi normami krajowymi.

Rada Europejska wzywa Radę i Komisję do ustanowienia w 2005 r. odpowiednich struktur angażujących krajowe służby azylowe Państw Członkowskich mając na względzie ułatwienie praktycznej i czynnej współpracy. Państwa Członkowskie będą wspomagane zatem, między innymi, w ustalaniu jednolitej procedury oceny wniosków o udzielenie międzynarodowej ochrony, oraz we wspólnym zestawianiu, ocenianiu i stosowaniu informacji na temat krajów pochodzenia, jak również w określaniu szczególnej presji na system azylowy i zdolności przyjmowania, między innymi, pod względem ich lokalizacji geograficznej. Po tym, jak wspólna procedura azylowa zostanie ustanowiona, struktury te powinny być przekształcone, na podstawie oceny, w europejski urząd wspierania wszelkich form współpracy między Państwami Członkowskimi dotyczącej Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego

Rada Europejska przyjmuje z zadowoleniem ustanowienie nowego Europejskiego Funduszu na Rzecz Uchodźców na lata 2005-2010 i podkreśla pilną potrzebę utrzymywania przez Państwa Członkowskie odpowiednich systemów azylowych i infrastruktury służącej przyjmowaniu w okresie poprzedzającym ustanowienie wspólnej europejskiej procedury azylowej. Rada Europejska wzywa Komisję do przeznaczenia istniejących funduszy wspólnotowych na pomoc Państwom Członkowskim w rozpatrywaniu wniosków azylowych oraz w określeniu kategorii obywateli państw trzecich. Wzywa ona Radę do wyznaczenia tych kategorii na podstawie wniosku, który ma być przedłożony przez Komisję w 2005 r.

1.4 Legalna migracja i walka z nielegalnym zatrudnieniem

Legalna migracja będzie odgrywać ważną rolę w umacnianiu w Europie gospodarki opartej na wiedzy, w dalszym rozwoju gospodarczym, przyczyniając się tym samym do wprowadzenia w życie Strategii Lizbońskiej. Mogłaby również odgrywać rolę w partnerstwie z państwami trzecimi.

Rada Europejska podkreśla, że określenie ilości przyjęć imigrantów poszukujących pracy należy do kompetencji Państw Członkowskich. Rada Europejska, uwzględniając wynik rozmów na temat Zielonej Księgi w sprawie migracji zarobkowej, najlepszych praktyk stosowanych w Państwach Członkowskich oraz jego znaczenie dla wprowadzenia w życie Strategii Lizbońskiej, wzywa Komisję do przedstawienia programu polityki dotyczącej migracji legalnej, w tym procedur przyjmowania, zdolnych do szybkiego reagowania na zmieniający się popyt na pracę imigrantów na rynku pracy przed końcem 2005 r.

Z uwagi na to, że nieformalna gospodarka i nielegalne zatrudnienie mogą działać jak czynnik sprzyjający nielegalnej migracji oraz mogą prowadzić do wyzysku, Rada Europejska wzywa Państwa Członkowskie do osiągnięcia celów prowadzących do ograniczenia nieformalnej gospodarki określonych w Europejskiej Strategii na rzecz Zatrudnienia.

1.5 Integracja obywateli państw trzecich

Udana integracja legalnie zamieszkujących obywateli państw trzecich i ich potomków wpływa korzystnie na stabilność i spójność wewnątrz naszych społeczeństw. W osiągnięciu tego celu, istotne znaczenie ma opracowanie skutecznych polityk oraz zapobieganie izolacji niektórych grup. Całościowe podejście obejmujące władze na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym oraz na poziomie UE ma zatem znaczenie zasadnicze.

Uznając postępy, które już zostały osiągnięte w zakresie sprawiedliwego traktowania legalnie zamieszkujących na terytorium UE obywateli państw trzecich, Rada Europejska wzywa do stworzenia równych szans pełnego uczestnictwa w społeczeństwie. Przeszkody na drodze do integracji należy usuwać w aktywny sposób.

Rada Europejska podkreśla potrzebę lepszej koordynacji krajowych polityk integracyjnych z inicjatywami UE w tej dziedzinie. W tym względzie powinny być ustanowione wspólne podstawowe zasady przyczyniające się do stworzenia spójnych europejskich ram dotyczących integracji.

Zasady te, łączące wszystkie obszary polityki dotyczące integracji, powinny obejmować przynajmniej następujące aspekty.

Integracja:

- jest ciągłym, dwukierunkowym procesem obejmującym zarówno obywateli państw trzecich zamieszkujących legalnie, jak i społeczeństwo, które ich przyjmuje,
- obejmuje, ale wychodzi poza politykę przeciw dyskryminacji,
- zakłada poszanowanie podstawowych wartości Unii Europejskiej i podstawowych praw człowieka,
- wymaga podstawowych umiejętności uczestnictwa w społeczeństwie,

- uzależniona jest od częstych interakcji i dialogu międzykulturowego pomiędzy członkami społeczeństwa na wspólnych forach i działaniach mających na celu poprawę wzajemnego zrozumienia,
- rozciąga się na różne obszary polityki, w tym zatrudnienie i edukację.

Ramy, oparte na tych wspólnych podstawowych zasadach, stworzą podstawę przyszłych inicjatyw w UE, opierającą się na jasnych celach i środkach oceny. Rada Europejska wzywa Państwa Członkowskie, Radę i Komisję do popierania strukturalnej wymiany doświadczeń i informacji dotyczących integracji, wspieranej przez rozwój szeroko dostępnej strony internetowej.

1.6 Zewnętrzny wymiar azylu i migracji

1.6.1 Partnerstwo z państwami trzecimi

Azyl i migracja są z samej swojej natury zagadnieniami międzynarodowymi. Polityka UE powinna mieć na celu wspomaganie państw trzecich, w pełnym partnerstwie, wykorzystując w odpowiednim przypadku istniejące fundusze wspólnotowe, w ich staraniach zmierzających do poprawy ich zdolności zarządzania migracją i ochrony uchodźców, zapobiegania i zwalczania nielegalnej imigracji, informowania o legalnych kanałach migracji, rozwiązywania sytuacji uchodźców poprzez zapewnienie lepszego dostępu do trwałych rozwiązań, budowania zdolności kontroli granicznej, poprawy bezpieczeństwa dokumentów i uporania się z problemem dotyczącym powrotu.

Rada Europejska uznaje, że niedostateczne zarządzanie przepływami migracyjnymi może doprowadzić do katastrof humanitarnych. Pragnie ona wyrazić swoje zaniepokojenie tragediami ludzkimi, do których dochodzi w basenie Morza Śródziemnego na skutek prób nielegalnego wjazdu do UE. Rada Europejska wzywa więc wszystkie państwa do wzmocnienia ich współpracy w zapobieganiu kolejnym przypadkom utraty życia.

Rada Europejska wzywa Radę i Komisję do kontynuowania procesu pełnego włączania migracji do istniejących i przyszłych stosunków UE z państwami trzecimi. Wzywa Komisję do zakończenia procesu integrowania migracji w formie krajowych i regionalnych strategii dla wszystkich odpowiednich państw trzecich do wiosny 2005 r.

Rada Europejska uznaje potrzebę, aby UE, w duchu wspólnej odpowiedzialności, wniosła wkład w bardziej dostępny, sprawiedliwy i skuteczny międzynarodowy system ochrony w partnerstwie z państwami trzecimi, a także w celu zapewnienia dostępu do ochrony i trwałych rozwiązań na możliwie najwcześniejszym etapie. Państwa w regionach pochodzenia i

w regionach tranzytowych będą popierane w ich staraniach zmierzających do wzmocnienia zdolności ochrony uchodźców. W tym zakresie Rada Europejska wzywa państwa trzecie do przystępowania do Konwencji Genewskiej dotyczącej statusu uchodźców oraz jej przestrzegania.

1.6.2 Partnerstwo z krajami i regionami pochodzenia

Rada Europejska przyjmuje z zadowoleniem komunikat Komisji w sprawie poprawy dostępu do trwałych rozwiązań⁽¹⁾ oraz wzywa Komisję do opracowywania programów ochrony regionalnej UE w partnerstwie z zainteresowanymi państwami trzecimi oraz w bliskiej konsultacji i współpracy z UNHCR. Programy te będą oparte na doświadczeniu zdobytym w pilotażowych programach ochrony, które mają się rozpocząć przed końcem 2005 r. Programy te obejmą wybór odpowiednich instrumentów, skupionych przede wszystkim na budowie zdolności oraz wspólny program przesiedleń dla Państw Członkowskich, które wyrażą chęć uczestnictwa w takim programie.

Polityki, które łączą migrację, współpracę na rzecz rozwoju i pomoc humanitarną powinny być spójne oraz być opracowywane w duchu partnerstwa i dialogu z krajami i regionami pochodzenia. Rada Europejska przyjmuje z zadowoleniem postęp, który już został osiągnięty, wzywa Radę do rozwijania tych polityk, ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn źródłowych, czynników sprzyjających i zmniejszania ubóstwa, oraz wzywa Komisję do przedstawienia konkretnych i starannie opracowanych wniosków do wiosny 2005 r.

1.6.3. Partnerstwo z krajami i regionami tranzytowymi

W odniesieniu do krajów tranzytowych, Rada Europejska podkreśla potrzebę zintensyfikowanej współpracy i budowy zdolności, zarówno na granicy południowej, jak i na granicy wschodniej UE, w celu umożliwienia tym krajom lepszego zarządzania migracją i zapewnienia odpowiedniej ochrony uchodźcom. Pomoc w budowaniu zdolności w krajowych systemach azylowych, kontroli granicznej i szerszej współpracy w sprawach dotyczących migracji będzie zapewniona tym krajom, które wykażą prawdziwe zaangażowanie w wykonywanie ich zobowiązań wynikających z Konwencji Genewskiej dotyczącej statusu uchodźców.

Wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego europejską politykę sąsiedztwa oraz instrument partnerstwa⁽²⁾ zapewnia strategiczne ramy zintensyfikowanej współpracy i dialogu w zakresie azylu i migracji z państwami sąsiadującymi, między innymi wokół basenu Morza Śródziemnego, oraz wprowadzenia nowych środków. W związku z tym Rada Europejska wymaga przedstawienia sprawozdania z postępów i osiągnięć przed końcem 2005 r.

⁽¹⁾ COM (2004) 410 końcowy.

⁽²⁾ COM (2004) 628 końcowy.

1.6.4 Polityka dotycząca powrotu i readmisji

Migranci, którzy nie mają prawa legalnego pobytu na terytorium UE lub je utracili muszą powrócić dobrowolnie lub, jeśli to konieczne, pod przymusem. Rada Europejska wzywa do ustanowienia skutecznej polityki wydalenia i repatriacji na podstawie wspólnych standardów dotyczących odsyłania osób w sposób humanitarny oraz w pełnym poszanowaniu praw człowieka i ich godności.

Rada Europejska uważa, że istotne jest, aby Rada z początkiem 2005 r. rozpoczęła rozmowy na temat minimalnych standardów dla procedur dotyczących powrotu, w tym minimalnych standardów w celu wsparcia skutecznych krajowych wysiłków związanych z wydaleniem. Wniosek powinien również uwzględniać szczególne kwestie dotyczące zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa. Spójne podejście do polityki dotyczącej powrotu i wszystkich innych aspektów stosunków zewnętrznych Wspólnoty z państwami trzecimi jest niezbędne, tak samo jak szczególny nacisk na problem obywateli takich państw trzecich, którzy nie posiadają paszportów lub innych dokumentów tożsamości.

Rada Europejska wzywa do:

- bliższej współpracy i wzajemnej pomocy technicznej,
- rozpoczęcia etapu przygotowawczego Europejskiego Funduszu na Rzecz Powrotów,
- wspólnych zintegrowanych krajowych i regionalnych programów powrotu,
- ustanowienia Europejskiego Funduszu na Rzecz Powrotów do 2007 r. uwzględniając ocenę etapu przygotowawczego,
- terminowego ustanowienia wspólnotowych umów o readmisji,
- bezzwłocznego mianowania przez Komisję Specjalnego Przedstawiciela ds. Wspólnej Polityki Readmisji.

1.7 Zarządzanie przepływami migracyjnymi

1.7.1 Kontrole graniczne oraz walka z nielegalną imigracją

Rada Europejska podkreśla znaczenie sprawnego zniesienia kontroli granic wewnętrznych, dalszego stopniowego ustanawiania zintegrowanego systemu zarządzania granicami zewnętrznymi oraz wzmacniania kontroli na granicach zewnętrznych UE i ich nadzoru. W związku z tym, podkreśla się potrzebę solidarności i sprawiedliwego podziału odpowiedzialności pomiędzy Państwami Członkowskimi, włączając w to skutki finansowe.

Rada Europejska wzywa Radę, Komisję i Państwa Członkowskie do podjęcia niezbędnych środków pozwalających na zniesienie kontroli na granicach wewnętrznych tak szybko, jak będzie to możliwe, pod warunkiem, że wszystkie wymogi niezbędne do stosowania dorobku Schengen zostaną spełnione oraz po uruchomieniu Systemu Informacyjnego Schengen (SIS II) w 2007 r. Aby osiągnąć ten cel, ocena i wprowadzenie w życie dorobku nie związanego z SIS II powinna rozpocząć się w pierwszej połowie 2006 r.

Rada Europejska przyjmuje z zadowoleniem ustanowienie z dniem 1 maja 2005 r. Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach. Rada Europejska wymaga od Komisji przedłożenia oceny Agencji Radzie przed końcem 2007 r. Ocena ta powinna obejmować przegląd zadań Agencji oraz ocenę tego, czy Agencja powinna zajmować się innymi aspektami zarządzania granicami, w tym wzmocnioną współpracą ze służbami celnymi i innymi organami właściwymi do spraw związanych z bezpieczeństwem towarów.

Kontrola i nadzorowanie granic zewnętrznych wchodzi w zakres kompetencji krajowych władz właściwych w sprawach granic. Jednakże, w celu wsparcia Państw Członkowskich w sprostaniu szczególnym wymogom dotyczącym kontroli i nadzoru długich lub trudnych odcinków granic zewnętrznych, oraz tam gdzie Państwa Członkowskie napotykają na szczególne i nieprzewidziane okoliczności wynikające z wyjątkowego natężenia migracji na granicach, Rada Europejska:

- wzywa Radę do ustanowienia zespołów złożonych z ekspertów krajowych, które mogą zapewnić szybką pomoc techniczną i operacyjną Państwom Członkowskim, które o nią wnioskuje, w ślad za odpowiednimi analizami ryzyka przeprowadzanymi przez Agencję Zarządzania Granicami oraz działającą w jej ramach, na podstawie wniosku Komisji dotyczącego odpowiednich uprawnień i finansowania takich zespołów, który ma zostać przedłożony w 2005 r.,
- wzywa Radę i Komisję do ustanowienia wspólnotowego funduszu zarządzania granicami najpóźniej do końca 2006 r.,
- wzywa Komisję do przedłożenia wkrótce po ukończeniu procesu znoszenia kontroli na granicach wewnętrznych, wniosku w sprawie uzupełnienia mechanizmu oceny Schengen mechanizmem nadzoru zapewniającego pełne zaangażowanie ekspertów Państw Członkowskich oraz z uwzględnieniem niezapowiedzianych inspekcji.

Przegląd zadań Agencji przedstawionych powyżej, w szczególności ocena funkcjonowania zespołów ekspertów narodowych powinna obejmować możliwość stworzenia Europejskiego Korpusu Straży Granicznej.

Rada Europejska wzywa Państwa Członkowskie do poprawy ich wspólnych analiz szlaków migracyjnych oraz praktyk przemytniczych i praktyk związanych nielegalnym handlem oraz siatek przestępczych aktywnych na tym polu, między innymi w ramach Agencji Zarządzania Granicami oraz w bliskiej współpracy z Europol i Eurojust. Rada Europejska wzywa Radę i Komisję do zapewnienia ustanowienia stałych łącznikowych sieci imigracyjnych w odpowiednich państwach trzecich. W związku z tym Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy ze strony Państw Członkowskich dotyczące współpracy na morzu, na zasadzie dobrowolności, szczególnie w zakresie akcji ratunkowych, zgodnie z prawem krajowym i międzynarodowym, z możliwością nawiązania w przyszłości współpracy z państwami trzecimi.

Mając na względzie opracowanie wspólnych standardów, najlepszych praktyk i mechanizmów zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi, Rada Europejska wzywa Radę i Komisję do opracowania planu w 2005 r.

1.7.2 Systemy biometryczne i informacyjne

Zarządzanie przepływami migracyjnymi, w tym walka z nielegalną imigracją, powinno być wzmacniane poprzez ustanowienie ciągłości środków bezpieczeństwa, które skutecznie łączą procedury składania wniosków wizowych oraz procedury wjazdu i wyjazdu przy przekraczaniu granic zewnętrznych. Takie środki mają również znaczenie dla zapobiegania i kontroli przestępczości, w szczególności terroryzmu. W celu osiągnięcia tych celów, niezbędne jest spójne podejście i zharmonizowane rozwiązania w UE w zakresie identyfikatorów i danych biometrycznych.

Rada Europejska wymaga, aby Rada zbadała sposoby zwiększenia skuteczności i interoperacyjności systemów informacyjnych UE w zwalczaniu nielegalnej imigracji oraz usprawniania kontroli granicznych, jak również zarządzania tymi systemami na podstawie komunikatu Komisji w sprawie interoperacyjności pomiędzy Systemem Informacyjnym Schengen (SIS II), Systemem Informacji Wizowej (VIS) i EURODAC, który ma zostać wydany w 2005 r., z uwzględnieniem potrzeby osiągnięcia właściwej równowagi między celami wykonywania prawa a zachowaniem podstawowych praw jednostek.

Rada Europejska wzywa Radę, Komisję i Państwa Członkowskie do kontynuowania ich wysiłków zmierzających do niezwłocznego włączenia identyfikatorów biometrycznych do dokumentów podróży, wiz, zezwoleń na pobyt, paszportów obywateli UE i systemów informacyjnych oraz do przygotowania się do opracowania minimalnych standardów dla krajowych dokumentów tożsamości, z uwzględnieniem standardów Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego (ICAO).

1.7.3 Polityka wizowa

Rada Europejska podkreśla potrzebę dalszego rozwoju wspólnej polityki wizowej jako części złożonego systemu zmierzającego do ułatwienia legalnych podróży oraz przeciwdziałania nielegalnej imigracji przez dalszą harmonizację ustawodawstwa krajowego i praktyk rozpatrywania wniosków w lokalnych urzędach konsularnych. Uwzględniając rozmowy w sprawie powołania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, w długookresowej perspektywie należy powołać wspólne biura wizowe. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy poszczególnych Państw Członkowskich, które na zasadzie dobrowolności współpracują, wspólnie korzystają z personelu i środków do celów wydawania wiz.

Rada Europejska:

- jako pierwszy krok, wzywa Komisję do przedstawienia koniecznych zmian w celu dalszego wzmacniania polityk wizowych oraz do złożenia w 2005 r. wniosku w sprawie powołania wspólnych centrów składania wniosków, skupiających się, między innymi, na możliwych synergjach połączonych z rozwojem VIS, oraz do dokonania przeglądu Wspólnych Instrukcji Konsularnych oraz przedłożenia odpowiedniego wniosku najpóźniej do początku 2006 r.,
- podkreśla wagę szybkiego wdrożenia Systemu Informacji Wizowej VIS rozpoczynając od włączenia, między innymi, danych alfanumerycznych i zdjęć do końca 2006 r. oraz danych biometrycznych najpóźniej do końca 2007 r.,
- wzywa Komisję do bezzwłocznego przedłożenia wymaganego wniosku w celu utrzymania ustalonych ram czasowych dla wprowadzenia w życie VIS,
- wzywa Komisję do kontynuowania jej wysiłków w celu zapewnienia, że tak szybko, jak będzie to możliwe obywatele wszystkich Państw Członkowskich będą mogli podróżować bez wiz krótkoterminowych do wszystkich państw trzecich, których obywatele mogą podróżować bez wizy do UE,
- wzywa Radę i Komisję do zbadania, w celu opracowania wspólnego podejścia, czy w kontekście polityki dotyczącej readmisji WE właściwe będzie ułatwienie, indywidualnie dla każdego przypadku, w razie możliwości i na zasadzie wzajemności wydawanie wiz krótkoterminowych dla obywateli państw trzecich, jako część rzeczywistego partnerstwa w stosunkach zewnętrznych, w tym w kwestiach związanych z migracją

2. Wzmacnianie bezpieczeństwa

2.1 Poprawa wymiany informacji

Rada Europejska jest przekonana, że wzmacnianie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości wymaga innowacyjnego podejścia do wymiany informacji transgranicznych między organami ścigania. Sam fakt, że informacje przekraczają granice nie powinien być nadal istotny.

Ze skutkiem na dzień 1 stycznia 2008 r. wymiana takich informacji powinna podlegać warunkom wyszczególnionym poniżej w odniesieniu do zasady dostępności, która oznacza, że na obszarze całej Unii urzędnik organu ścigania w jednym Państwie Członkowskim, który potrzebuje informacji w celu wykonania swoich obowiązków, może je uzyskać od drugiego Państwa Członkowskiego oraz że organ ścigania w tym drugim Państwie Członkowskim, który posiada informacje, udostępni je we wskazanym celu, uwzględniając wymagania toczących się dochodzeń w tamtym państwie.

Bez uszczerbku dla toczących się prac ⁽¹⁾, najpóźniej do końca 2005 r., wzywa się Komisję do złożenia wniosków w sprawie wdrożenia zasady dostępności, w których należy ściśle przestrzegać następujących kluczowych warunków:

- wymiana może mieć miejsce wyłącznie w celu umożliwienia wykonania zadań prawnych,
- integralność danych, które mają być wymieniane musi być zagwarantowana,
- potrzeba ochrony źródeł informacji i zapewnienia poufności danych na wszystkich etapach wymiany, a następnie
- należy stosować wspólne normy dostępu do danych i wspólne normy techniczne,
- należy zapewnić nadzór nad przestrzeganiem ochrony danych oraz odpowiednią kontrolę przed i po przeprowadzeniu wymiany,
- indywidualne osoby muszą być chronione przez nadużyciem danych oraz posiadają prawo do domagania się korekty niepoprawnych danych.

Metody wymiany informacji powinny w pełni wykorzystywać nową technologię i muszą być dostosowane do każdego typu informacji, w stosownych przypadkach, poprzez wzajemny dostęp lub połączenie krajowych baz danych na podstawie ich interoperacyjności lub bezpośredniego dostępu (on-line), również dla Europolu, do istniejących centralnych baz danych UE, takich jak SIS. Nowe, scentralizowane europejskie bazy danych powinny być tworzone wyłącznie na podstawie badań, które wykazały ich wartość dodaną.

2.2 Terroryzm

Rada Europejska podkreśla, że skuteczne zapobieganie i zwalczanie terroryzmu w pełni przestrzegając praw podstawowych wymaga, by Państwa Członkowskie nie tylko skupiły swoje działania na utrzymaniu ich własnego bezpieczeństwa, lecz również skoncentrowały się na bezpieczeństwie Unii jako całości.

Jako cel do osiągnięcia oznacza to, że Państwa Członkowskie:

- wykorzystują możliwości swoich służb wywiadowczych i bezpieczeństwa nie tylko, by odpierać zagrożenia dla swojego bezpieczeństwa, lecz również, w odpowiednim przypadku, do ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego pozostałych Państw Członkowskich,
- przekazują bezzwłocznie do wiadomości właściwych organów innych Państw Członkowskich wszelkie informacje dostępne ich służbom dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego tych innych Państw Członkowskich,

⁽¹⁾ Projekt decyzji ramowej w sprawie uproszczenia wymiany informacji i danych wywiadowczych między organami ścigania Państw Członkowskich Unii Europejskiej, w szczególności w odniesieniu do poważnych przestępstw, włącznie z aktami terrorystycznymi.

- w przypadkach gdy osoby lub towary podlegają kontroli służb bezpieczeństwa w związku z zagrożeniem atakami terrorystycznymi, powinny zapewnić, że nie występują jakiegokolwiek braki w ich działalności wywiadowczej wynikające z przekroczenia granicy przez te osoby lub rzeczy,
- w krótkim czasie, wszystkie elementy deklaracji Rady Europejskiej z dnia 25 marca 2004 r. oraz planu działań UE w sprawie walki z terroryzmem muszą być kontynuowane, aby mogły być wprowadzone w całości, szczególnie konieczne jest zwiększenie wykorzystania Europolu i Eurojust oraz zachęca się Europejskiego Koordynatora ds. Antyterroryzmu do wspierania tych postępów.

W tym kontekście, Rada Europejska ponownie wzywa Komisję do przedstawienia wniosku dotyczącego wspólnego podejścia UE do wykorzystywania danych pasażerów dla ochrony granic i bezpieczeństwa w lotnictwie oraz do innych celów egzekwowania prawa ⁽²⁾.

Nadal zostaje utrzymany wysoki poziom wymiany informacji pomiędzy służbami bezpieczeństwa. Niemniej jednak, powinien on zostać podniesiony, biorąc pod uwagę ogólną zasadę dostępności opisaną w ust. 2.1 oraz biorąc pod uwagę szczególne okoliczności, które mają zastosowanie do metod pracy służb bezpieczeństwa, np. potrzeby ochrony metod gromadzenia informacji, źródeł informacji oraz zapewnienie trwałej poufności danych po ich wymianie.

Ze skutkiem na dzień 1 stycznia 2005 r., SitCen (Europejskie Centrum Sytuacyjne) przedstawi Radzie analizę strategiczną zagrożenia terrorystycznego na podstawie informacji wywiadowczych od służb wywiadu i bezpieczeństwa Państw Członkowskich, oraz, w stosownych przypadkach, informacji uzyskanych od Europolu.

Rada Europejska podkreśla znaczenie środków służących walce z finansowaniem terroryzmu. Rada Europejska z niecierpliwością oczekuje na możliwość przeanalizowania spójnego ogólnego podejścia, które przedstawi jej Sekretarz Generalny/Wysoki Przedstawiciel i Komisja na posiedzeniu w grudniu 2004 r. Strategia ta powinna proponować sposoby zwiększenia skuteczności istniejących instrumentów, takich jak monitorowanie podejrzanych przepływów pieniężnych oraz zamrażanie aktywów, a także przedstawić nowe narzędzia w odniesieniu do transakcji gotówkowych i instytucji w nie zaangażowanych.

Wzywa się Komisję do przegotowania wniosków mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa składowania i transportu materiałów wybuchowych, jak również zapewnienie łatwego odtworzenia informacji o pochodzeniu prototypów przemysłowych i chemicznych.

⁽²⁾ Deklaracja w sprawie zwalczania terroryzmu przyjęta 25 marca 2004 r., dok. 7906/04 pkt 6.

Ponadto Rada Europejska podkreśla potrzebę zapewnienia odpowiedniej ochrony i wsparcia ofiarom terroryzmu.

Do końca 2005 r., Rada powinna opracować długoterminową strategię skierowaną na czynniki, które przyczyniają się do radykalizacji i rekrutowania na rzecz działalności terrorystycznej.

Wszystkie instrumenty, jakimi dysponuje Unia Europejska, powinny być wykorzystane w konsekwentny sposób, tak, by kluczowe zagadnienie, jakim jest walka z terroryzmem, zostało w pełni rozwiązane. W tym celu, ministrowie WSiSW powinni odgrywać wiodącą rolę w ramach Rady, biorąc pod uwagę zadanie Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych. Komisja powinna dokonać przeglądu ustawodawstwa wspólnotowego w odpowiednim czasie by mogła je dostosować równoległe ze środkami, które zostaną przyjęte w celu zwalczania terroryzmu.

Unia Europejska jeszcze bardziej zintensyfikuje swoje wysiłki w wymiarze zewnętrznym przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości skierowane na walkę z terroryzmem. W tym kontekście, wzywa się Radę do ustanowienia wspólnie z Europolem i Europejską Agencją ds. Granic i Straży Krajowej ekspertów ds. zapobiegania i zwalczania terroryzmu oraz kontroli granic, którzy będą dostępni w celu odpowiadania na wnioski z państw trzecich o pomoc techniczną w szkoleniach i kursach dla ich władz.

Rada Europejska wzywa Komisję do zwiększenia finansowania projektów zwiększania zdolności w zakresie zwalczania terroryzmu w państwach trzecich oraz do zapewnienia, że posiada niezbędne doświadczenie do skutecznej realizacji takich projektów. Rada wzywa także Komisję do zapewnienia, że we wnioskowanym przeglądzie istniejących instrumentów rządzących pomocą zewnętrzną zostaną wprowadzone odpowiednie przepisy, w celu umożliwienia szybkiej i elastycznej pomocy skierowanej na zwalczanie terroryzmu.

2.3 Współpraca policyjna

Skuteczna walka z transgraniczną przestępczością zorganizowaną i innymi rodzajami poważniejszej przestępczości i terroryzmem wymaga zintensyfikowania praktycznej współpracy między policją a służbami celnymi Państw Członkowskich oraz lepszego wykorzystania istniejących instrumentów w tej dziedzinie.

Rada Europejska wzywa Państwa Członkowskie do umożliwienia Europolowi, we współpracy z Eurojust, odgrywania kluczowej roli w walce z poważną transgraniczną przestępczością (zorganizowaną) i terroryzmem poprzez:

- ratyfikowanie i skuteczną realizację koniecznych instrumentów prawnych do końca 2004 r. (¹),
- przedstawienie Europolowi w stosownym czasie wszystkich niezbędnych, wysokiej jakości informacji,
- zachęcanie do udanej współpracy pomiędzy ich właściwymi władzami krajowymi i Europolem.

Ze skutkiem na dzień 1 stycznia 2006 r., Europol będzie zobowiązany do zastąpienia swoich „sprawozdań nt. stanu przestępczości” poprzez coroczne „oceny zagrożenia” na temat groźnych form przestępczości zorganizowanej, na podstawie informacji dostarczonych przez Państwa Członkowskie oraz wkładu Eurojust i Grupy Zadaniowej Szeffów Policji. Rada powinna wykorzystać te analizy do ustalenia corocznych priorytetów strategicznych, które będą służyć jako wytyczne dla dalszych działań. Powyższe powinno stanowić kolejny krok w kierunku ustalenia i realizacji metodologii dla egzekwowania prawa pod przewodnictwem służb wywiadowczych na poziomie UE.

Państwa Członkowskie powinny wyznaczyć Europol jako centralne biuro Unii do spraw fałszerstw banknotów euro w rozumieniu Konwencji Genewskiej z 1929 r.

Rada powinna przyjąć europejską ustawę w sprawie Europolu, jak określono w art. III-276 Traktatu Konstytucyjnego, tak szybko jak będzie to możliwe po wejściu w życie Traktatu Konstytucyjnego, lecz nie później niż dnia 1 stycznia 2008 r., biorąc pod uwagę wszystkie zadania powierzone Europolowi.

Do tego czasu, Europol musi usprawnić swoje działanie poprzez pełne wykorzystanie umowy o współpracy z Eurojust. Europol i Eurojust powinny przedstawiać Radzie roczne sprawozdania dotyczące ich wspólnych doświadczeń oraz na temat poszczególnych wyników. Ponadto Europol i Eurojust powinni zachęcać do wykorzystywania oraz uczestnictwa we wspólnych zespołach dochodzeniowo-śledczych Państw Członkowskich.

Doświadczenia w Państwach Członkowskich w zakresie korzystania ze wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych są ograniczone. W celu zachęcenia do korzystania z takich zespołów i wymiany doświadczeń dotyczących najlepszych praktyk, każde Państwo Członkowskie powinno wyznaczyć eksperta krajowego.

(¹) Protokoły Europol: Protokół zmieniający art. 2 i załącznik do Konwencji o Europolu z dnia 30 listopada 2000 r., Dz.U. C 358 z 13.12.2000, str. 1, Protokół w sprawie przywilejów i immunitetów Europolu, członków jego organów, zastępców dyrektora i pracowników Europolu z dnia 28 listopada 2002 r. Dz.U. C 312 z 16.12.2002, str. 1 oraz Protokół zmieniający Konwencję o Europolu z dnia 27 listopada 2003 r., Dz.U. C 2 z 6.1.2004. Konwencja z dnia 29 maja 2000 r. o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi, Dz.U. C 197 z 12.7.2000, str. 1 i Protokół do niej z dnia 16 października 2001 r. Dz.U. C 326 z 21.11.2001, str. 2 oraz decyzja ramowa 2002/465/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych, Dz.U. L 162 z 20.6.2002, str. 1.

Rada powinna rozwijać współpracę transgraniczną policji i służb celnych na podstawie wspólnych zasad. Rada Europejska wzywa Komisję do przedstawienia wniosków w celu dalszego rozwijania dorobku Schengen w odniesieniu do transgranicznej współpracy operacyjnej policji.

Państwa Członkowskie, z pomocą Europolu, powinny zaangażować się w podniesienie jakości ich danych dotyczących egzekwowania prawa. Ponadto Europol powinien udzielić wskazówek Radzie w jaki sposób należy podnieść jakość danych. System informacyjny Europolu powinien rozpocząć działanie bez opóźnienia.

Wzywa się Radę do pobudzenia wymiany najlepszych praktyk dotyczących technik śledczych jako pierwszego kroku skierowanego na opracowanie wspólnych technik śledczych przewidzianych w art. III-257 Traktatu Konstytucyjnego, szczególnie w obszarze śledztw sądowych oraz bezpieczeństwa technologii informacyjnej.

Współpraca policyjna pomiędzy Państwami Członkowskimi jest bardziej skuteczna i wydajna w wielu przypadkach dzięki ułatwieniu współpracy w określonych obszarach pomiędzy zainteresowanymi Państwami Członkowskimi, tam gdzie to odpowiednie, poprzez ustanowienie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych oraz, tam gdzie to konieczne, wspieranych przez Europol i Eurojust. Na określonych obszarach granicznych, bliższa współpraca i lepsza koordynacja stanowią jedyny sposób na radzenie sobie z przestępczością i zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego kraju.

Wzmocnienie współpracy policyjnej wymaga większego skupienia na wzajemnym zaufaniu i budowaniu zaufania. W rozszerzonej Unii Europejskiej, należy dokładać zwiększonych wysiłków w celu lepszego zrozumienia działania systemów prawnych i organizacji Państw Członkowskich. Rada i Państwa Członkowskie powinny opracować do końca 2005 r. we współpracy z CEPOL-em standardy i moduły kursów szkoleniowych dla krajowych oficerów policji w odniesieniu do praktycznych aspektów współpracy dotyczącej egzekwowania prawa w UE.

Wzywa się Komisję do opracowania do końca 2005 r. i w ścisłej współpracy z CEPOL-em, programów systematycznej wymiany dla organów policyjnych mających na celu osiągnięcie lepszego zrozumienia działania systemów prawnych i organizacji Państw Członkowskich.

Ponadto doświadczenia związane z zewnętrznymi działaniami policji powinny być wzięte pod uwagę w celu zwiększenia bezpieczeństwa wewnętrznego Unii Europejskiej.

2.4 Zarządzanie kryzysami w ramach Unii Europejskiej mającymi skutki transgraniczne

Dnia 12 grudnia 2003 r., Rada Europejska przyjęła Europejską Strategię Bezpieczeństwa, która nakreśla globalne wyzwania, kluczowe zagrożenia, cele strategiczne i konsekwencje dla polityki na rzecz bezpiecznej Europy w lepszym świecie. Ważnym uzupełnieniem powyższego jest zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego w ramach Unii Europejskiej, ze szczególnym odniesieniem do możliwych poważnych wewnętrznych kryzysów mających skutki transgraniczne, które wpływają na

naszych obywateli, naszą kluczową infrastrukturę oraz porządek publiczny i bezpieczeństwo. Tylko wtedy można zapewnić optymalną ochronę obywateli europejskich i kluczowej infrastruktury np. w przypadku wypadku nuklearnego, biologicznego, radiologicznego lub chemicznego (NBRC).

Skuteczne zarządzanie kryzysami transgranicznymi w ramach UE wymaga nie tylko wzmocnienia obecnych działań skierowanych na ochronę ludności cywilnej i kluczowej infrastruktury, lecz również skutecznego rozwiązania kwestii porządku publicznego i bezpieczeństwa, takich jak kryzysy oraz koordynacja pomiędzy tymi obszarami.

Dlatego też Rada Europejska wzywa Radę i Komisję do ustanowienia w ramach ich istniejących struktur, przy pełnym poszanowaniu kompetencji krajowych, zintegrowanego i skoordynowanego systemu zarządzania kryzysami UE dotyczącego kryzysów mających skutki transgraniczne w ramach UE, który ma zostać wprowadzony najpóźniej do 1 lipca 2006 r. Taki system powinien obejmować przynajmniej następujące zagadnienia: dalsza ocena potencjału Państw Członkowskich, składowania, szkoleń, wspólnych ćwiczeń i planów operacyjnych zarządzania kryzysami cywilnymi.

2.5 Współpraca operacyjna

Konieczne jest zapewnienie koordynacji działań operacyjnych przez organy ścigania i inne agencje we wszystkich elementach przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, jak również monitorowanie priorytetów strategicznych ustanowionych przez Radę.

W tym celu, wzywa się Radę do przeprowadzenia przygotowań do ustanowienia Komitetu Bezpieczeństwa Wewnętrznego przewidzianego w art. III-261 Traktatu Konstytucyjnego, szczególnie poprzez określenie obszarów działania, zadań, kompetencji i składu w celu jego ustanowienia tak szybko jak będzie to możliwe po tym, jak Traktat Konstytucyjny wejdzie w życie.

Aby w międzyczasie uzyskać praktyczne doświadczenie w koordynacji, wzywa się Radę do zorganizowania raz na pół roku wspólnego posiedzenia przewodniczących Strategicznego Komitetu ds. Imigracji, Granic i Azylu (SCIFA), Komitetu Art. 36 (CATS) oraz przedstawicieli Komisji, Europolu, Eurojust, inicjatywy EBA, Zespołu Zadaniowego Szefów Policji oraz SitCEN.

2.6 Zapobieganie przestępczości

Zapobieganie przestępczości stanowi nieodzowną część prac mających na celu stworzenie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Dlatego też, Unia potrzebuje skutecznego narzędzia do wspierania wysiłków Państw Członkowskich w zapobieganiu przestępczości. W tym celu, należy wzmocnić Europejską Sieć na rzecz Zapobiegania Przestępczości i uczynić ją bardziej profesjonalną. Jako że zakres zapobiegania jest bardzo szeroki, kluczowym zagadnieniem jest skupienie się na środkach i priorytetach, które są najbardziej korzystne dla Państw Członkowskich. Europejska Sieć na rzecz Zapobiegania Przestępczości powinna udostępnić Radzie i Komisji swoją wiedzę i doświadczenie w opracowywaniu skutecznych polityk zapobiegania przestępczości.

W tym względzie Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą ustanowienia instrumentów europejskich w celu gromadzenia, analizowania i porównywania informacji o przestępczości i ofiarach przestępstw oraz związanych z nimi tendencjach w Państwach Członkowskich, z wykorzystaniem krajowych statystyk i innych źródeł informacji jako uzgodnionych wskaźników. Eurostatowi należy powierzyć zadanie określenia takich danych i ich zbierania z Państw Członkowskich.

Ważnym jest, by chronić organizacje publiczne i spółki prywatne przed przestępczością zorganizowaną z wykorzystaniem środków administracyjnych i innych. Szczególny nacisk należy położyć na prowadzenie systematycznych dochodzeń w sprawie stanu posiadania jako narzędzia w walce z przestępczością zorganizowaną. Partnerstwa prywatno-publiczne stanowi kluczowe narzędzie. Wzywa się Komisję do przedstawiania wniosków w tej sprawie w 2006 r.

2.7. *Przestępczość zorganizowana i korupcja*

Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje opracowanie koncepcji strategicznej dotyczącej zwalczania na poziomie UE transgranicznej przestępczości zorganizowanej oraz wzywa Radę i Komisję do dalszego rozwijania tej koncepcji i wprowadzenia jej w życie, we współpracy z innymi partnerami takimi jak Europol, Eurojust, Grupa Zadaniowa Szefów Policji, EUCPN i CEPOL. W związku z tym, powinny zostać zbadane problemy związane z korupcją i jej związkami ze zorganizowaną przestępczością.

2.8 *Europejska Strategia Antynarkotykowa*

Rada Europejska podkreśla znaczenie zajęcia się problemem narkotyków przy zastosowaniu wszechstronnego, zrównoważonego i wielodyscyplinarnego podejścia do polityki zapobiegania, pomocy i rehabilitacji uzależnienia od narkotyków, polityki zwalczania nielegalnego handlu narkotykami i prania pieniędzy oraz wzmocnienia współpracy międzynarodowej.

Europejska Strategia Antynarkotykowa na lata 2005-2012 zostanie dołączona do programu po jej przyjęciu przez Radę Europejską w grudniu 2004 r.

3. **Wzmacnianie wymiaru sprawiedliwości**

Rada Europejska podkreśla potrzebę dalszej intensyfikacji prac nad tworzeniem Europy dla obywateli i kluczową rolę, jaką pod tym względem odgrywa ustanowienie europejskiej przestrzeni sprawiedliwości. Wiele środków zostało już wprowadzonych. Należy poczynić dalsze wysiłki w celu ułatwienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości i współpracy sądowej, jak również pełnego zatrudnienia i wzajemnego uznawania. Szczególne znaczenie ma fakt, że granice pomiędzy państwami

Europy nie stanowią już przeszkody w rozstrzyganiu spraw z zakresu prawa cywilnego lub dla wszczynania postępowania sądowego i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych.

3.1 *Europejski Trybunał Sprawiedliwości*

Rada Europejska podkreśla rolę, jaką odgrywa Europejski Trybunał Sprawiedliwości w stosunkowo nowej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz wyraża zadowolenie, że Traktat Konstytucyjny w znaczącym stopniu zwiększył uprawnienia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w tym obszarze.

W celu zapewnienia, zarówno obywatelom europejskim jak i do celów działania przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, że odpowiedzi na pytania dotyczące zagadnień prawa wnoszone do Trybunału są udzielane szybko, konieczne jest umożliwienie Trybunałowi udzielania szybkich odpowiedzi, zgodnie z wymogami art. III-369 Traktatu Konstytucyjnego.

W tym kontekście i w perspektywie Traktatu Konstytucyjnego, należy rozważyć znalezienie rozwiązania w celu szybkiego i odpowiedniego rozpatrywania pytań prejudycjalnych dotyczących przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, tam gdzie to odpowiednie, poprzez wprowadzenie zmian do Statutu Trybunału. Wzywa się Komisję do przedstawienia wniosku w tej sprawie, po przeprowadzeniu konsultacji z Trybunałem Sprawiedliwości.

3.2 *Budowanie wzajemnego zaufania*

Współpraca sądowa, zarówno w sprawach karnych jak i cywilnych, mogłaby być wzmocniona poprzez zwiększenie wzajemnego zaufania oraz stopniowy rozwój europejskiej kultury sądowniczej w oparciu o różnorodność systemów prawnych Państw Członkowskich i jedność, jaką zapewnia prawo europejskie. W rozszerzonej Unii Europejskiej, wzajemne zaufanie powinno opierać się na pewności, że wszyscy obywatele Europy mają dostęp do systemu sądowego spełniającego wysokie standardy jakości. W celu ułatwienia pełnego wprowadzenia w życie zasady wzajemnego uznawania, musi zostać ustanowiony system zapewniający obiektywną i bezstronną ocenę realizacji polityk UE w obszarze wymiaru sprawiedliwości, który w pełni szanuje niezawisłość sądownictwa i jest zgodny z wszystkimi istniejącymi europejskimi mechanizmami.

Wzmocnienie wzajemnego zaufania wymaga wyraźnego wysiłku w celu zwiększenia wzajemnego zrozumienia między władzami sądowymi i poszczególnymi systemami prawnymi. Pod tym względem, sieci organizacji i instytucji sądowych, takie jak sieć Rad Sądowych, Europejska Sieć Sądów Najwyższych i Europejska Sądowa Sieć Szkoleniowa powinny uzyskać wsparcie Unii.

Programy wymiany dla władz sądowych ułatwią współpracę i pomogą zbudować wzajemne zaufanie. Elementy dotyczące UE powinny być regularnie włączane do szkoleń władz sądowych. Wzywa się Komisję do przygotowania w możliwie najkrótszym czasie wniosku mającego na celu utworzenie, na podstawie istniejących struktur, skutecznej europejskiej sieci szkoleniowej dla władz sądowych, zarówno w sprawach karnych jak i cywilnych, jak przewidują art. III-269 i III-270 Traktatu Konstytucyjnego.

3.3 Współpraca sądowa w sprawach karnych

Należy wprowadzić usprawnienia polegające na ograniczeniu istniejących przeszkód prawnych i zwiększeniu koordynacji dochodzeń. Mając na względzie zwiększenie skuteczności ścigania, przy zagwarantowaniu odpowiedniego wymiaru sprawiedliwości, należy zwrócić szczególną uwagę na możliwości koncentrowania ścigania w jednym Państwie Członkowskim w wielostronnych sprawach transgranicznych. Dalszy rozwój współpracy sądowej w sprawach karnych ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia odpowiedniej kontynuacji dochodzeń organów ścigania Państw Członkowskich i Europolu.

W tym kontekście, Rada Europejska przypomina o potrzebie ratyfikowania i skutecznego wprowadzenia w życie, bez opóźnień, instrumentów prawnych mających na celu usprawnienie współpracy sądowej w sprawach karnych, o której mowa w akapicie dotyczącym współpracy policyjnej.

3.3.1 Wzajemne uznawanie

Złożony program środków mających na celu wprowadzanie w życie zasady wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych w sprawach karnych, który obejmuje orzeczenia sądowe na wszystkich etapach procedur karnych lub w inny sposób mających znaczenie dla takich procedur, takie jak gromadzenie i dopuszczalność dowodów, konflikty właściwości oraz zasada ne bis in idem jak również wykonywanie prawomocnych wyroków pozbawienia wolności lub innych (alternatywnych) sankcji⁽¹⁾, powinien zostać sfinalizowany, oraz należy zwrócić dalszą uwagę na dodatkowe wnioski w tym kontekście.

Dalsza realizacja programu wzajemnego uznawania jako podstawy współpracy sądowej oznacza opracowanie jednokrotnych standardów dla praw proceduralnych w postępowaniach karnych, na podstawie badań istniejących poziomów zabezpieczeń w Państwach Członkowskich i z należytym poszanowaniem ich tradycji prawnych. W tym kontekście, projekt decyzji ramowej w sprawie niektórych praw proceduralnych w postępowaniach karnych na terenie Unii Europejskiej powinien zostać przyjęty do końca 2005 r.

⁽¹⁾ Dz.U. C 12 z 15.1.2001, str. 10-22.

Rada powinna przyjąć do końca 2005 r. decyzję ramową w sprawie europejskiego nakazu dowodowego⁽²⁾. Wzywa się Komisję do przedstawienia wniosków w sprawie wzmocnienia wymiany informacji pochodzących z krajowych rejestrów skazanych i osób pozbawionych praw, szczególnie dotyczących przestępców seksualnych, do grudnia 2004 r., które mają być przyjęte przez Radę do końca 2005 r. W marcu 2005 r., w ślad za tym powinien pójść wniosek w sprawie skomputeryzowanego systemu wymiany informacji.

3.3.2 Zbliżanie prawa

Rada Europejska przypomina, że ustanowienie minimalnych zasad dotyczących aspektów prawa proceduralnego jest przewidziane w traktatach w celu ułatwienia wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych oraz współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych mających wymiar transgraniczny. Zbliżenie prawa karnego materialnego służy tym samym celom i dotyczy obszarów szczególnie poważnych przestępstw o wymiarze transgranicznym. Należy traktować priorytetowo obszary przestępstw, wyraźnie wymienionych w tych traktatach.

W celu zapewnienia bardziej skutecznej realizacji w ramach systemów krajowych, ministrowie WSiSW powinni być odpowiedzialni w ramach Rady za ogólne zdefiniowanie przestępstw kryminalnych i określenie kar.

3.3.3 Eurojust

Skuteczna walka z transgraniczną, zorganizowaną przestępczością i innymi jej poważnymi rodzajami oraz terroryzmem wymaga współpracy i koordynacji dochodzeń oraz, tam gdzie to możliwe, skoncentrowanych oskarżeń przedstawionych przez Eurojust, we współpracy z Europolu.

Rada Europejska wzywa Państwa Członkowskie do umożliwienia Eurojust realizacji swoich zadań poprzez:

- skuteczne wprowadzanie w życie decyzji Rady w sprawie Eurojust do końca 2004 r.⁽³⁾ ze zwróceniem szczególnej uwagi na uprawnienia sędziowskie, które zostaną przyznane ich krajowym członkom, oraz
- zapewnienie pełnej współpracy pomiędzy ich właściwymi organami krajowymi a Eurojust.

Na podstawie wniosku Komisji, biorąc pod uwagę wszystkie zadania przekazane Eurojust, Rada powinna przyjąć europejską ustawę w sprawie Eurojust, jak określono w art. III-273 Traktatu Konstytucyjnego, po wejściu w życie Traktatu Konstytucyjnego, lecz nie później niż dnia 1 stycznia 2008 r.

⁽²⁾ COM (2003) 688.

⁽³⁾ Dz.U. C 63 z 6.3.2002, str. 1-3.

Do tego czasu, Eurojust usprawni swoje działanie poprzez skupienie się na koordynowaniu wielostronnych, poważnych i złożonych spraw. Eurojust powinna uwzględnić w swoim sprawozdaniu rocznym przedstawianym Radzie wyniki i informacje na temat jakości swojej współpracy z Państwami Członkowskimi. Eurojust powinna w pełni wykorzystać umowę o współpracy z Europolem i powinna kontynuować współpracę z Europejską Siecią Sądową i innymi odpowiednimi partnerami.

Rada Europejska wzywa Radę do rozważenia możliwości dalszego rozwoju Eurojust, na podstawie formuły zaproponowanej przez Komisję.

3.4 Współpraca sądowa w sprawach cywilnych

3.4.1 Uproszczenie procedury cywilnej ponad granicami

Prawo cywilne, z uwzględnieniem prawa rodzinnego, dotyczy obywateli i ich życia codziennego. Dlatego też, Rada Europejska przykłada wielką wagę do stałego rozwoju współpracy sądowej w sprawach cywilnych i sfinalizowania programu wzajemnego uznawania przyjętego w 2000 r. Głównym celem polityki w tym obszarze jest zapewnienie, że granice pomiędzy krajami Europy nie stanowią już przeszkody w rozstrzyganiu spraw z zakresu prawa cywilnego lub dla wszczęcia postępowania sądowego i wykonywaniu orzeczeń w sprawach cywilnych.

3.4.2 Wzajemne uznawanie orzeczeń

Wzajemne uznawanie orzeczeń stanowi skuteczny sposób ochrony praw obywateli i zabezpieczenia wykonywania takich praw ponad granicami Europy.

Dlatego też trwała realizacja programu środków mających na celu wzajemne uznawanie⁽¹⁾ musi być traktowana priorytetowo w najbliższych latach w celu zapewnienia zakończenia jej realizacji do 2011 r. Prace dotyczące następujących projektów powinny być aktywnie przeprowadzone: konflikt praw dotyczących zobowiązań pozaumownych („Rzym II”) oraz zobowiązań umownych („Rzym I”), europejski nakaz zapłaty i instrumenty dotyczące alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów i dotyczących niewielkich roszczeń. Przy ustalaniu ram czasowych dla zakończenia realizacji tych projektów, należy wziąć pod uwagę bieżące prace w związanych z nimi obszarach.

Skuteczność istniejących instrumentów w sprawie wzajemnego uznawania powinna zostać zwiększona poprzez wprowadzenie jednolitych standardów dla procedur i dokumentów oraz poprzez opracowywanie minimalnych standardów dla takich aspektów prawa proceduralnego jak dostarczanie dokumentów

sądowych oraz pozasądowych, wszczynanie postępowań, wykonywanie wyroków oraz przejrzystość kosztów.

Co się tyczy prawa rodzinnego i spadkowego, wzywa się Komisję do przedstawienia następujących wniosków:

- projekt rozporządzenia w sprawie uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawie alimentów, z uwzględnieniem środków zapobiegawczych oraz tymczasowego wykonywania w 2005 r.,
- Zielona Księga w sprawie konfliktu przepisów w sprawach spadkowych, z uwzględnieniem zagadnień własności, wzajemnego uznawania i wykonywania orzeczeń w tym obszarze, europejskie świadectwo spadkowe i mechanizm pozwalający na zdobycie precyzyjnej wiedzy o istnieniu testamentów rezydentów Unii Europejskiej w 2005 r., i
- Zielona Księga w sprawie konfliktu przepisów w sprawach dotyczących majątkowego ustroju małżeńskiego, w tym zagadnienia własności i wzajemnego uznawania, w 2006 r.,
- Zielona Księga w sprawie konfliktu przepisów w sprawach dotyczących rozwodów (Rzym III) w 2005 r.

Instrumenty w tych obszarach powinny być sfinalizowane do 2011 r. Takie instrumenty powinny obejmować zagadnienia prawa międzynarodowego prywatnego i nie powinny opierać się na zharmonizowanych koncepcjach „rodziny”, „małżeństwa”, lub innych. Zasady jednolitego prawa materialnego powinny być wprowadzone jedynie jako środek towarzyszący, w przypadku gdy konieczne jest wpływanie na wzajemne uznawanie orzeczeń lub usprawnienie współpracy sądowej w sprawach cywilnych.

Realizacji programu wzajemnego uznawania powinien towarzyszyć dokładny przegląd działania instrumentów, które zostały ostatnio przyjęte. Wyniki takich przeglądów powinny być wykorzystane do przygotowania nowych środków.

3.4.3 Wzmacnianie współpracy

W celu osiągnięcia sprawnego działania instrumentów zaangażowanych we współpracę organów sądowych lub innych, Państwa Członkowskie powinny wyznaczyć sędziów łącznikowych w swoim kraju lub inne właściwe organy z siedzibą w każdym z krajów. W stosownych przypadkach, w sprawach cywilnych, mogliby oni wykorzystać swoje krajowe punkty kontaktowe w ramach Europejskiej Sieci Sądowej. Wzywa się Komisję do zorganizowania warsztatów EU dotyczących stosowania prawa UE i promowania współpracy pomiędzy przedstawicielami zawodów prawniczych (takich jak komornicy i notariusze) w celu ustalenia najlepszych praktyk.

⁽¹⁾ Dz.U. C 12 z 15.1.2001, str. 1-9.

3.4.4 Zapewnienie spójności i podniesienia jakości prawodawstwa UE

W sprawach prawa zobowiązań, jakość istniejącego i przyszłego prawa Wspólnoty powinna zostać podniesiona za pomocą środków konsolidacji, kodyfikacji i racjonalizacji obowiązujących instrumentów prawnych oraz poprzez opracowanie wspólnych ram odniesienia. Należy ustanowić ramy do zbadania możliwości opracowania ogólnych warunków prawa zobowiązań na poziomie UE, z których mogłyby korzystać spółki i stowarzyszenia branżowe w Unii.

Należy podjąć środki w celu umożliwienia Radzie sprawowania bardziej systematycznego nadzoru nad jakością i spójnością wspólnotowych instrumentów prawa dotyczących współpracy w sprawach cywilnych.

3.4.5 Międzynarodowy porządek prawny

Wzywa się Komisję i Radę do zapewnienia spójności pomiędzy międzynarodowym porządkiem prawnym i istniejącym w UE oraz do kontynuacji zaangażowania w bliższe stosunki i współpracę z międzynarodowymi organizacjami, takimi jak Konferencja Haska w dziedzinie międzynarodowego prawa prywatnego i Rada Europy, w szczególności w celu skoordynowania inicjatyw i zmaksymalizowania synergii pomiędzy działaniami i instrumentami tych organizacji a instrumentami UE. W możliwie najkrótszym czasie należy sfinalizować przystąpienie Wspólnoty do Konferencji Haskiej.

4. **Stosunki zewnętrzne**

Rada Europejska rozważa opracowanie spójnego zewnętrznego wymiaru polityki wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości Unii jako priorytetu o rosnącym znaczeniu.

Poza aspektami, o których mowa w poprzednich rozdziałach, Rada Europejska wzywa Komisję i Sekretarza Generalnego/Wysokiego Przedstawiciela do przedstawienia Radzie, do końca 2005 r. strategii obejmującej wszystkie zewnętrzne aspekty polityki Unii dotyczące wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, na podstawie środków opracowanych w ramach niniejszego programu. Strategia ta powinna odzwierciedlać szczególne stosunki Unii z państwami trzecimi, grupami państw i regionami, oraz skupiać się na określonych potrzebach współpracy WSiSW z nimi.

Wszystkie uprawnienia przysługujące Unii, z uwzględnieniem stosunków zewnętrznych, powinny być wykorzystane w zintegrowany i konsekwentny sposób w celu ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Należy wziąć pod uwagę następujące wytyczne⁽¹⁾: istnienie polityk wewnętrznych jako głównego parametru usprawiedliwiającego działanie zewnętrzne; potrzeba wartości dodanej w odniesieniu do projektów realizowanych przez Państwa Członkowskie; wkład w ogólne polityczne cele polityk zagranicznych Unii; możliwość osiągnięcia celów w uzasadnionym czasie; możliwość prowadzenia długoterminowego działania.

⁽¹⁾ Ustalone podczas posiedzenia Rady Europejskiej w Feira w 2000 r.

DECYZJA RADY
z dnia 17 lutego 2005 r.
dotycząca przedłużenia kadencji Prezesa Urzędu Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego
(znaki towarowe i wzory)

(2005/C 53/02)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 40/94 z dnia 20 grudnia 1993 r. w sprawie wspólnotowego znaku towarowego ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 120 ust. 1 i 2,

uwzględniając decyzję Rady z dnia 2 maja 2000 r. w sprawie mianowania Prezesa Urzędu Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory) ⁽²⁾,

uwzględniając wniosek Rady Administracyjnej Urzędu Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory) z dnia 23 listopada 2004 r. dotyczący przedłużenia kadencji Prezesa Urzędu,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł

Niniejszym kadencja pana Wubbo de BOER, urodzonego w dniu 27 maja 1948 r., Prezesa Urzędu Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory), zostaje przedłużona na okres od dnia 1 października 2005 r. do dnia 30 września 2010 r.

Sporządzono w Brukseli, dnia 17 lutego 2005 r.

W imieniu Rady

J.-C. JUNKER

Przewodniczący

⁽¹⁾ Dz.U. L 11 z 14.1.1994, str. 1. Rozporządzenie zmienione ostatnio rozporządzeniem (WE) nr 422/2004 (Dz.U. L 70 z 9.3.2004, str. 1).

⁽²⁾ Dz.U. C 139 z 18.5.2000, str. 1.

KOMISJA

Kursy walutowe euro ⁽¹⁾

2 marca 2005

(2005/C 53/03)

1 euro =

Waluta			Kurs wymiany		
USD	Dolar amerykański	1,3101	LVL	Łat łotewski	0,6961
JPY	Jen	137,43	MTL	Lir maltański	0,4307
DKK	Korona duńska	7,4433	PLN	Złoty polski	3,9098
GBP	Funt szterling	0,6859	ROL	Lej rumuński	36 443
SEK	Korona szwedzka	9,0627	SIT	Tolar słoweński	239,73
CHF	Frank szwajcarski	1,5413	SKK	Korona słowacka	37,858
ISK	Korona islandzka	79,88	TRY	Lir turecki	1,6841
NOK	Korona norweska	8,2060	AUD	Dolar australijski	1,6792
BGN	Lew	1,9559	CAD	Dolar kanadyjski	1,6286
CYP	Funt cypryjski	0,5830	HKD	Dolar hong kong	10,2185
CZK	Korona czeska	29,647	NZD	Dolar nowozelandzki	1,8077
EEK	Korona estońska	15,6466	SGD	Dolar singapurski	2,1346
HUF	Forint węgierski	242,21	KRW	Won	1 319,79
LTL	Lit litewski	3,4528	ZAR	Rand	7,7544

(¹) Źródło: referencyjny kurs wymiany walut opublikowany przez ECB.

Brak sprzeciwu wobec zgłoszonej koncentracji
(Sprawa nr COMP/M.3702 — CVC/CSM)

(2005/C 53/04)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

W dniu 18 lutego 2005 r. Komisja podjęła decyzję o nie sprzeciwianiu się wyżej wymienionej koncentracji oraz uznaniu jej za zgodną z regułami wspólnego rynku. Powyższa decyzja zostaje wydana na mocy art. 6 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004. Pełny tekst decyzji jest dostępny wyłącznie w języku angielskim i będzie opublikowany po uprzednim usunięciu ewentualnych tajemnic handlowych przedsiębiorstw. Tekst decyzji będzie dostępny:

- na stronie internetowej: Europa — Dyrekcja Generalna do spraw Konkurencji (<http://europa.eu.int/comm/competition/mergers/cases/>). Strona ta została wyposażona w różnorodne opcje wyszukiwania, takie jak spis firm, numerów spraw, dat oraz spis sektorów przemysłowych, które mogą być pomocne w znalezieniu poszczególnych decyzji w sprawach połączeń,
 - w formie elektronicznej na stronie internetowej EUR-Lex, pod numerem dokumentu 32005M3702. EUR-Lex pozwala na dostęp on-line do dokumentacji prawa Europejskiego. (<http://europa.eu.int/eur-lex/lex>)
-

POMOC PAŃSTWA — NIEMCY**Pomoc państwa nr C 40/2004 (ex N 42/2004) — „Zwolnienie od podatku od transferu nieruchomości dla przedsiębiorstw mieszkaniowych w nowych landach”****Zaproszenie do składania uwag zgodnie z art. 88 ust. 2 Traktatu WE**

(2005/C 53/05)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

Pismem z dnia 1 grudnia 2004 r., zamieszczonym w języku oryginału na stronach następujących po niniejszym streszczeniu, Komisja powiadomiła Niemcy o swojej decyzji wszczęcia procedury określonej w art. 88 ust. 2 Traktatu WE dotyczącej części wyżej wspomnianego środka.

Komisja zdecydowała nie wnosić sprzeciwu do pozostałych części środka, które opisano w poniższym piśmie.

Zainteresowane strony mogą zgłaszać uwagi na temat środka, względem którego Komisja wszczyna procedurę, w ciągu jednego miesiąca od daty publikacji niniejszego streszczenia i następującego pisma, kierując je na następujący adres lub numer faksu:

Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji
Kancelaria ds. Pomocy Państwa
B-1049 Bruksela
Faks: (32-2) 296 12 42

Uwagi te zostaną przekazane Niemcom. Zainteresowane strony przedstawiające uwagi mogą wystąpić z odpowiednio umotywowanym pisemnym wnioskiem o objęcie ich tożsamości poufnością.

TEKST STRESZCZENIA

Pismem z dnia 16 stycznia 2004 r., zarejestrowanym w Komisji dnia 19 stycznia 2004 r., Niemcy zawiadomiły Komisję o wspomnianym powyżej środku.

1. Cel systemu

Niemcy proponują tymczasowe zwolnienie przedsiębiorstw mieszkaniowych od podatku od transferu nieruchomości w przypadku fuzji i przejęć obejmujących tereny w nowych landach. Powyższy środek ma na celu poprawę pozycji przedsiębiorstw mieszkaniowych, tak by mogły one dokonać koniecznych inwestycji dla spełnienia aktualnych wymogów rynku.

2. Beneficjenci systemu

Potencjalnymi beneficjentami środka są przedsiębiorstwa mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe (*Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften*) nabywające grunt w nowych landach (Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen, Sachsen-Anhalt, Thüringen i Berlinie) przy pomocy fuzji i przejęć. Dla celów niniejszego środka, przedsiębiorstwa mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe zostaną zdefiniowane jako przedsiębiorstwa i spółdzielnie, w wypadku, których główną dziedziną działalności handlowej jest administracja mieszkań (budowa, wynajem oraz sprzedaż). Przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji będą podlegać wyłączeniu.

3. Finansowanie systemu

Władze niemieckie uznały, że całkowity budżet systemu, jak również kwoty potencjalnej pomocy zaangażowane w transakcje indywidualne, są trudne do przewidzenia. Wyniki przeprowadzonych przez Niemcy ankiet wskazują, że przeciętna kwota podatku od transferu nieruchomości związana z fuzjami pomiędzy przedsiębiorstwami mieszkaniowymi i spółdzielniami mieszkaniowymi wyniesie — z wyjątkiem Berlina — między 150 000 EUR a 1,5 mln EUR. W Berlinie, w oparciu o dane historyczne, kwoty pomocy oszacowano na 1,4 mln EUR do 6,7 mln EUR.

4. Czas trwania systemu

Okres stosowania środka ogranicza się do fuzji i przejęć między przedsiębiorstwami mieszkaniowymi i spółdzielniami mieszkaniowymi, które mają miejsce między dniem 31 grudnia 2003 r. a dniem 31 grudnia 2006 r.

5. Instrumenty inwestycyjne

Środek ma na celu tymczasowe zwolnienie z podatku od transferu nieruchomości.

6. Ocena systemu**6.1. Istnienie pomocy państwa**

Komisja uznaje, że środek dotyczy pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE.

6.2. Wstępna ocena zgodności środka

Biorąc pod uwagę oczekiwane pozytywne efekty stosowania środka na rynek mieszkaniowy (redukcja nadmiernych dostaw) i ogólny rozwój socjoekonomiczny (ograniczenie migracji) w nowych landach oraz typowo niskie kwoty przewidzianej pomocy oraz ich czasowe ograniczenie do końca 2006 r., Komisja uważa, że dla tych części środka, które są ograniczone do obszarów objętych pomocą zgodnie z art. 87 ust 3 lit. a) Traktatu WE, pomoc jest proporcjonalna do celu i nie zakłóca konkurencji na tyle, by było to sprzeczne ze wspólnym interesem. Dlatego też, nie wydaje się koniecznym zakwalifikowanie pomocy jako pomocy operacyjnej.

Dla tych części zaproponowanego przez Niemcy środka, które są ograniczone do obszarów objętych pomocą zgodnie z art. 87 ust 3 lit. c) Traktatu WE, tzn. rynku pracy w regionie Berlina, Komisja doszła do następujących wstępnych wniosków:

- a) Wskaźnik niewykorzystania pomieszczeń jest znacznie niższy w Berlinie, niż ten sam wskaźnik w nowych landach. Podczas gdy ogólny wskaźnik niewykorzystania pomieszczeń w nowych landach wynosi 14,2 %, analogiczny wskaźnik dla Berlina wynosi 5,32 % dla mieszkań własnościowych oraz 8,77 % dla mieszkań spółdzielczych. Prawie wszystkie niewykorzystane mieszkania znajdują się w Berlinie Wschodnim.
- b) Dane dostarczone przez Niemcy nie wskazują, by Berlin cierpiał na wyludnienie podobne do tego, które wykazują regiony objęte środkiem przewidzianym w art. 87 ust 3 lit. a).
- c) Podczas gdy typowe kwoty podatku od transferu nieruchomości nakładanego w wypadku fuzji i przejęć między przedsiębiorstwami mieszkaniowymi i spółdzielniami mieszkaniowymi są rzędu 150 000 EUR do 1,5 mln EUR dla obszarów objętych mocą art. 87 ust 3 lit. a), analogiczne kwoty dla Berlina wynoszą — opierając się na doświadczeniu z przeszłości — od 1,4 mln EUR do 6,7 mln EUR.
- d) Niemcy nie dostarczyły żadnych danych, które potwierdziłyby, że tymczasowe zwolnienie od podatku przyczyniłoby się do pobudzenia rynku nieruchomości w Berlinie oraz oddziaływałoby na niego w sposób pozytywny; jest także mało prawdopodobne, by można oczekiwać zaangażowania sektora prywatnego w proces poprawy, bez interwencji państwa.

Dlatego też Komisja po dokonaniu wstępnej oceny środka ma wątpliwości, czy zaproponowany przez Niemcy środek dla obszarów Berlina objętych mocą art. 87 ust 3 lit. c) (rynek pracy w regionie Berlina) jest proporcjonalny i obiektywny — w szczególności przewidując odpowiedni związek między ulgami podatkowymi a kosztami ponoszonymi przez beneficjentów — oraz nie zakłóca konkurencji na tyle, by sprzeciwiało się to wspólnemu interesowi. Komisja jest zdania, że konieczne jest przeprowadzenie bardziej szczegółowej analizy tej złożonej kwestii. Komisja pragnie zebrać informacje od innych zainteresowanych stron, w szczególności od przedsiębiorstw mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowych, zainteresowanych inwestowaniem w nowych landach niemieckich. W tym celu, z powodów prawnych, Komisja jest zmuszona

wszcząć procedurę przewidzianą w art. 88 ust. 2 Traktatu WE. Tylko na podstawie wyżej wymienionych uwag, Komisja może zdecydować czy pomoc jest konieczna oraz czy nie wpływa niekorzystnie na warunki handlowe na tyle, by było to sprzeczne ze wspólnym interesem.

TEKST PISMA

„Die Kommission teilt der Bundesrepublik Deutschland mit, dass sie nach Prüfung der von den deutschen Behörden zur vorerwähnten Maßnahme übermittelten Angaben beschlossen hat, wegen eines Teils der Maßnahme das Verfahren nach Artikel 88 Absatz 2 EG-Vertrag einzuleiten.

Die Kommission hat beschlossen, keine Einwände gegen bestimmte andere Teile der im nachstehenden Schreiben beschriebenen Maßnahme zu erheben.

1. VERFAHREN

Mit Schreiben vom 16. Januar 2004, das am 19. Januar 2004 bei der Kommission einging, hat Deutschland die vorgenannte Maßnahme notifiziert.

Mit Schreiben D/51125 vom 17. Februar 2004 forderte die Kommission ergänzende Informationen an. Diese wurden von Deutschland mit Schreiben vom 17. März 2004 übermittelt, das bei der Kommission am 19. März 2004 einging.

Mit Schreiben vom 26. April 2004 und im Anschluss an eine Besprechung am 16. April 2004, auf der Deutschland ankündigte, es werde weitere Angaben zu der Maßnahme bereitstellen, beantragte Deutschland eine Verlängerung der Frist. Die Fristverlängerung wurde mit Schreiben D/53302 vom 10. Mai 2004 gewährt.

Mit Schreiben vom 14. Mai 2004, das bei der Kommission am selben Tag registriert wurde, übermittelte Deutschland ergänzende Angaben. Mit Schreiben D/54751 vom 30. Juni 2004 und Schreiben D/56567 vom 14. September 2004 forderte die Kommission weitere Informationen zu der Maßnahme an. Diese wurden von Deutschland mit Schreiben vom 29. Juli 2004 und 5. Oktober 2004 übermittelt, die bei der Kommission am 29. Juli 2004 bzw. 6. Oktober 2004 eingingen.

2. AUSFÜHRLICHE BESCHREIBUNG DER MASSNAHME

2.1. Ziel der Maßnahme

Ein wesentliches Merkmal des Wohnungsmarktes in den neuen Bundesländern ist die hohe Leerstandsquote, verursacht durch die tief greifenden gesellschaftlichen und wirtschaftlichen Veränderungen im Zuge der Wiedervereinigung. Im Rahmen einer integrierten Strategie zur Wiederbelebung des Wohnungsmarktes in den neuen Ländern schlägt Deutschland vor, den Erwerb von Grundstücken in den neuen Ländern durch Verschmelzung oder Spaltung von Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften für einen befristeten Zeitraum von der Grunderwerbsteuer zu befreien. Mit der Maßnahme sollen Wohnungsunternehmen/-genossenschaften in die Lage versetzt werden, die nötigen Investitionen zu tätigen, um den aktuellen Markterfordernissen zu entsprechen.

2.2. Begünstigte der Maßnahme

Potenziell Begünstigte der Maßnahme sind *Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften*, die in den Bundesländern Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen, Sachsen-Anhalt, Thüringen und Berlin belegene Grundstücke durch Verschmelzung oder Spaltung erwerben. Für die Zwecke der Maßnahme werden Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften definiert als Unternehmen und Genossenschaften, deren Kerngeschäft in der Verwaltung von Wohnungen (Bau, Vermietung und Verkauf) besteht. Unternehmen in Schwierigkeiten kommen nicht in Betracht.

Nach der deutschen Fördergebietskarte ⁽¹⁾ gelten Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen, Sachsen-Anhalt und Thüringen als Fördergebiete im Sinne von Artikel 87 Absatz 3 Buchstabe a) EG-Vertrag. Die Arbeitsmarktreion Berlin ist als Fördergebiet gemäß Artikel 87 Absatz 3 Buchstabe c) EG-Vertrag eingestuft.

2.3. Laufzeit der Maßnahme

Die Maßnahme ist auf Verschmelzungs- oder Spaltungsvorgänge zwischen Wohnungsunternehmen/-genossenschaften beschränkt, die zwischen dem 31. Dezember 2003 und dem 31. Dezember 2006 erfolgen.

2.4. Hintergrund der Maßnahme

2.4.1. Grunderwerbsteuer

Die Grunderwerbsteuer wird bei Grundstücksübertragungen erhoben, die zu einem Eigentümerwechsel führen. Die Steuer entsteht, wenn Grundstücke durch Verkauf oder sonstige Rechtsgeschäfte übereignet werden. In Deutschland wird die Grunderwerbsteuer anhand des Bedarfswerts des Grundstücks berechnet und der Steuersatz beträgt 3,5 %.

2.4.2. Grunderwerbsteuer als Hindernis für die nötige Umstrukturierung

Auf dem Wohnungsmarkt der *neuen Länder* wird die Grunderwerbsteuer als entscheidendes Hindernis für die notwendige Umstrukturierung wahrgenommen. Bei Fusionen und Übernahmen zwischen Wohnungsunternehmen und -genossenschaften mit Grundstücken in den *neuen Ländern* kann der Gesamtbetrag der Grunderwerbsteuer beträchtlich sein, da das Vermögen der beteiligten Unternehmen fast ausschließlich aus Grundstücken besteht. Die Grunderwerbsteuer wird nach Abschluss eines Vertrags zwischen Käufer und Verkäufer erhoben und kann so zu einer gravierenden Liquiditätsanspannung für die betroffenen Unternehmen führen. Dies ist besonders abschreckend für Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften in den *neuen Ländern*, die aufgrund bestehender Altschulden und der jüngsten sozio-ökonomischen Entwicklung mit ungünstigen Marktbedingungen konfrontiert sind. Die negative Auswirkung der Grunderwerbsteuer auf die notwendige Umstrukturierung des Wohnungsmarktes in den *neuen Ländern* zeigt sich außerdem darin, dass im Zeitraum

2000-2003 nur neun Fusionen zwischen Wohnungsunternehmen/-genossenschaften stattgefunden haben, bei denen es sich ausschließlich um kleine Unternehmen handelte.

2.4.3. Grundstücksmarkt in den neuen Ländern

Der Grundstücksmarkt in den neuen Ländern wird geprägt durch mehrere spezifische Merkmale:

- *Bevölkerungsentwicklung*: Schwache Geburtenraten in den *neuen Ländern* haben gekoppelt mit einer massiven Abwanderung in die alten Bundesländer im Zeitraum 1997-2001 zu einem Bevölkerungsverlust von 3,05 % in Sachsen-Anhalt, 5,3 % in Sachsen und 3,15 % in Mecklenburg-Vorpommern geführt. Dieser Negativtrend dürfte sich bis 2020 noch verstärken.
- *Hohe Leerstandsquote*: Im Jahr 1998 verfügten die *neuen Länder* über einen Bestand von 7,3 Mio. Wohnungen. Die Leerstandsquote betrug 13 %. Nach den jüngsten Daten für 2002 stieg die Leerstandsquote auf 14,2 %. Im Vergleich dazu liegt die Leerstandsquote in den *alten Bundesländern* bei 3,1 %.
- *Leerstandsbedingte Mietausfälle*: Die hohe Leerstandsquote in den *neuen Ländern* führt zu erheblichen Mietausfällen (920 Mio. EUR jährlich bzw. 1 550 EUR pro Wohneinheit und Jahr).
- *Unsicherheit wegen offener Restitutionsverfahren*: Im Jahr 1990 fielen 700 000 Wohnungen in den neuen Ländern unter diese Regelung. Bis zum 31. Dezember 2001 konnte für 590 000 Wohnungen das Verfahren abgeschlossen werden. Für die verbleibenden 110 000 Wohnungen kann die Klärung der noch offenen Restitutionsverfahren bis zu zehn Jahren dauern. Am 31. Dezember 2001 standen von diesen 110 000 Wohnungen 35 000 (32 %) leer.
- *Programm der Bundesregierung »Stadtumbau-Ost«*: Angesichts des anhaltenden Überangebots an Mietraum in den neuen Ländern legte die Bundesregierung ein umfassendes Programm mit dem Titel »Stadtumbau-Ost« auf, das den Abriss von bis zu 380 000 Wohnungen bis 2009 vorsieht. Ein erheblicher Teil der Abrisskosten werden die Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften in den *neuen Ländern* zu tragen haben.

2.4.4. Umfang der Maßnahme

Die deutschen Behörden bringen vor, dass es generell schwierig sein dürfte, im Einzelnen abzuschätzen, wie viele Unternehmen die Möglichkeit der Grunderwerbsteuerbefreiung im Wege einer Fusion in Anspruch nehmen werden. Nach den Statistiken des Bundesverbands Deutscher Wohnungsunternehmen könnten 1 317 Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften in den neuen Ländern von der Maßnahme betroffen sein (834 Wohnungsunternehmen und 483 überwiegend kommunale Wohnungsgenossenschaften). Nach einer Umfrage des GDW würden jedoch nur rund 10 % dieser Unternehmen von der Steuerbefreiung tatsächlich Gebrauch machen.

⁽¹⁾ Siehe Beihilfesachen N 195/1999, C 47/1999 und N 641/2002.

2.4.5. Beihilfebeträge und Budget der Maßnahme

Wie unter 2.4.4 ausgeführt, ist es nach Angaben der deutschen Behörden schwierig, das Gesamtbudget der Maßnahme und die potenziellen Beihilfebeträge, die mit den einzelnen Transaktionen verbunden sind, vorherzusagen. Die meisten Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften wollen derzeit keine festen Zusagen geben sondern das Inkrafttreten der Maßnahme abwarten. Deshalb handelt es sich bei den nachstehenden Ausführungen lediglich um Beispiele, um abgeleitet aus der Vergangenheit und in einigen Fällen im Vorgriff auf die Zukunft typische Fusionsfälle und damit verbundene Grunderwerbsteuerbeträge aufzuzeigen:

- *Thüringen*: Derzeit wird in Thüringen mit fünf Fusionen gerechnet. In zwei Fällen dürfte eine Grunderwerbsteuer in Höhe von 363 321 EUR bzw. 1,46 Mio. EUR anfallen. Bei zwei Fusionen im Jahr 2001 belief sich die Grunderwerbsteuer auf 180 000 EUR für ca. 200 Wohnungen.
- *Sachsen-Anhalt*: In Sachsen-Anhalt werden mindestens drei Fusionen von Wohnungsunternehmen erwartet, wobei eine Grunderwerbsteuer zwischen 250 000 EUR und 500 000 EUR anfallen dürfte. Im Falle fünf weiterer Fusionen wird mit einem Grunderwerbsteuerbetrag bis zu 300 000 EUR gerechnet.
- *Berlin*: In Berlin sind derzeit drei Fusionen zwischen Wohnungsunternehmen vorgesehen. Bei den Fusionen, die zwischen 1995 und 1998 in Berlin erfolgten, wurden folgende Grunderwerbsteuerbeträge verzeichnet: 1,3 Mio. EUR bei einer Fusion, von der 19 Grundstücke betroffen waren; 1,4 Mio. EUR bei einer Fusion, von der 39 Grundstücke betroffen waren bzw. 6,7 Mio. EUR bei einer Fusion, von der 491 Grundstücke betroffen waren.

Nach den von Deutschland durchgeführten Erhebungen wird der durchschnittliche Betrag der bei Fusionen von Wohnungsunternehmen und Wohnungsgesellschaften anfallenden Grunderwerbsteuer daher — mit Ausnahme von Berlin — zwischen 150 000 EUR und 1,5 Mio. EUR liegen.

3. WÜRDIGUNG DER MASSNAHME

Gemäß Artikel 6 Absatz 1 der Verordnung (EG) Nr. 659/1999 des Rates vom 22. März 1999 enthält die Entscheidung über die Eröffnung des förmlichen Prüfverfahrens eine Zusammenfassung der wesentlichen Sach- und Rechtsfragen, eine vorläufige Würdigung des Beihilfecharakters der geplanten Maßnahme durch die Kommission und Ausführungen über ihre Bedenken hinsichtlich der Vereinbarkeit mit dem Gemeinsamen Markt.

3.1. Rechtmäßigkeit der Maßnahme

Deutschland hat die Regelung im Entwurfstadium notifiziert und ist somit seiner Verpflichtung aus Artikel 88 Absatz 3 EG-Vertrag nachgekommen.

3.2. Vorliegen einer Beihilfe und Vereinbarkeit mit dem EG-Vertrag

Die Kommission hat das Vorliegen einer Beihilfe gemäß Artikel 87 Absatz 1 EG-Vertrag geprüft. Die Ergebnisse dieser Prüfung können wie folgt zusammengefasst werden.

- Die Beteiligung *staatlicher Mittel* ist dadurch gegeben, dass Deutschland bei der Befreiung von der Grunderwerbsteuer auf Steuereinnahmen verzichtet, die andernfalls erwirtschaftet worden wären;
- die Maßnahme ist *selektiv*, da sie auf Gebiete in den neuen Ländern ausgerichtet ist und bestimmte Unternehmen nämlich Wohnungsunternehmen und -genossenschaften, begünstigt und sich auf Fusionen solcher Unternehmen und Genossenschaften mit Grundstücken in den *neuen Ländern* beschränkt;
- die Maßnahme *begünstigt* an Fusionen beteiligte Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften, da sie von der Grunderwerbsteuer befreit werden, die sie andernfalls zu zahlen hätten;
- schließlich stellen Grundstücksübertragungen einen Tätigkeitsbereich dar, in dem Handel zwischen Mitgliedstaaten besteht, so dass eine *Beeinträchtigung des Handels zwischen Mitgliedstaaten* nicht ausgeschlossen werden kann.

Daher ist die Kommission der Auffassung, dass die Maßnahme eine staatliche Beihilfe im Sinne von Artikel 87 Absatz 1 EG-Vertrag darstellt.

3.3. Vereinbarkeit der Maßnahme

In Artikel 87 Absatz 2 EG-Vertrag ist geregelt, dass bestimmte Arten von Beihilfen mit dem Gemeinsamen Markt vereinbar sind. Im Hinblick auf Art und Zweck der Beihilfe sowie den geografischen Geltungsbereich finden nach Auffassung der Kommission die Buchstaben a), b) und c) auf die fragliche Regelung keine Anwendung.

In Artikel 87 Absatz 3 sind weitere Beihilfeformen genannt, die als mit dem Gemeinsamen Markt vereinbar angesehen werden können. Im Hinblick auf Art und Zweck der Maßnahme sowie den geografischen Geltungsbereich könnten nach Auffassung der Kommission die Buchstaben a) und c) im vorliegenden Fall Anwendung finden.

Bei der Beurteilung der Frage, ob die in Artikel 87 Absatz 3 Buchstaben a) und c) vorgesehenen Ausnahmen zur Anwendung gelangen können, räumt Artikel 87 Absatz 3 nach ständiger Rechtsprechung des Gerichtshofs »der Kommission ein Ermessen ein, das sie nach Maßgabe wirtschaftlicher und sozialer Wertungen ausübt, die auf die Gemeinschaft als Ganzes zu beziehen sind«⁽²⁾. Bei bestimmten Arten von Beihilfen hat die Kommission festgelegt, wie sie diesen Ermessensspielraum ausüben wird, sei es in Form von Gruppenfreistellungen oder durch Gemeinschaftsrahmen, Leitlinien oder Bekanntmachungen. Ist derartige Sekundärrecht vorhanden, hat sich die Kommission bei der Beurteilung von Beihilfesachen daran zu halten.

⁽²⁾ Rs. C-169/95 *Königreich Spanien / Europäische Kommission* [1997] Slg. I-00135. Siehe auch Rs. C-730/79 *Philip Morris / Kommission* [1980] Slg. I-2671.

Daher muss die Kommission zunächst feststellen, ob die in der Regelung »Grunderwerbsteuerbefreiung bei Fusionen von Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften in den neuen Ländern« vorgesehene Beihilfe unter eine dieser sekundärrechtlichen Vorschriften fällt.

Die Maßnahme ist weder auf KMU ⁽³⁾ oder Unternehmen in Schwierigkeiten ⁽⁴⁾ noch auf einen der folgenden Bereiche beschränkt: Forschung und Entwicklung ⁽⁵⁾, Ausbildung ⁽⁶⁾ oder Beschäftigung ⁽⁷⁾. Somit ist keine dieser Leitlinien, Gemeinschaftsrahmen oder Verordnungen auf den vorliegenden Fall anwendbar. Auch der Gemeinschaftsrahmen für staatliche Umweltschutzbeihilfen ⁽⁸⁾ gelangt nicht zur Anwendung, da die Regelung als solche nicht auf den Umweltschutz ausgelegt ist.

Die Leitlinien für staatliche Beihilfen mit regionaler Zielsetzung (nachstehend »Leitlinien für Regionalbeihilfen«) wurden für strukturschwache Regionen wie die neuen Länder konzipiert. Diese Leitlinien zielen auf die Förderung von Investitionen und die Schaffung von Arbeitsplätzen im Rahmen einer nachhaltigen Entwicklung ab, indem die Erweiterung, Modernisierung und Diversifizierung der Tätigkeiten der in diesen Gebieten befindlichen Betriebsstätten sowie die Ansiedlung neuer Unternehmen unterstützt werden.

Die Leitlinien für Regionalbeihilfen finden nur auf bestimmte Beihilfeformen Anwendung wie Beihilfen für Erstinvestitionen, Beihilfen für die Schaffung von Arbeitsplätzen und ausnahmsweise Betriebsbeihilfen.

Die Befreiung von der Grunderwerbsteuer ist offensichtlich nicht speziell an eine Erstinvestition oder die Erweiterung einer bestehenden Betriebsstätte im Sinne von Ziff. 4.4 der Leitlinien gebunden. Auch betrifft sie nicht die Schaffung von Arbeitsplätzen in Verbindung mit einer Erstinvestition im Sinne von Ziff. 4.11 der Leitlinien.

Außerdem haben die deutschen Behörden vorgebracht, die geplante Steuerbefreiung zielt nicht darauf ab, die laufenden Kosten der an Fusionen beteiligten Wohnungsunternehmen und -genossenschaften zu senken. In Ziff. 4.15 der Leitlinien ⁽⁹⁾ heißt es, dass Regionalbeihilfen, mit denen die laufenden Ausgaben eines Unternehmens gesenkt werden sollen, grundsätzlich verboten sind. In Fußnote 16 der Leitlinien wird erläutert, dass solche Beihilfen in der Regel in Form von Steuerermäßigungen oder Senkungen der Soziallasten gewährt werden. Obwohl die notifizierte Maßnahme als Befreiung von der Grunderwerbsteuer bezeichnet wird, hat Deutschland unterstrichen, dass die fragliche Maßnahme aus folgenden Gründen nicht als Beihilfe zur Senkung der laufenden Ausgaben der begünstigten Unternehmen betrachtet werden kann:

- Wohnungsunternehmen und -genossenschaften werden beim Erwerb von Liegenschaften weiterhin die Grunderwerbsteuer zahlen. Da die Geschäftstätigkeit von Wohnungsunternehmen und -genossenschaften generell darin besteht, Liegenschaften zu erwerben und zu verkaufen bzw. zu vermieten, fällt die Grunderwerbsteuer unter die laufenden Ausgaben. Die von Deutschland notifizierte Maßnahme betrifft jedoch nicht die regulären laufenden Ausgaben, da sie nicht zur Anwendung gelangt, wenn Wohnungsunternehmen und -genossenschaften einfach nur eine Immobilie erwerben oder verkaufen.
- Nach deutschen Angaben besteht die Besonderheit der notifizierten Maßnahme darin, dass nur Fusionsvorgänge zwischen Wohnungsunternehmen/-genossenschaften mit Grundbesitz in den neuen Ländern von der Grunderwerbsteuer befreit werden. Die potenziell Begünstigten werden nur unter diesen eingeschränkten Bedingungen für einen befristeten Zeitraum von der Grunderwerbsteuer freigestellt. In Anbetracht der Tatsache, dass derzeit keine solchen Fusionen stattfinden, betrachtet Deutschland die Beihilfe nicht als Kompensation für die laufenden Ausgaben fusionsbeteiligter Wohnungsunternehmen, da die Steuer gegenwärtig nicht erhoben wird.
- Laut Auskunft der deutschen Behörden besteht die Gegenleistung der Begünstigten darin, dass sie fusionieren. Angesichts der besonderen Umstände in den neuen Ländern, die geprägt sind durch einen starken Bevölkerungsrückgang, der sich bis 2020 noch verschärfen dürfte, eine Leerstandsquote von insgesamt 14,2 % (2002) und den damit verbundenen Mietausfällen (920 Mio. EUR jährlich) sowie die Unsicherheit aufgrund laufender Restitutionsverfahren, werden Fusionen von Wohnungsunternehmen und -genossenschaften für notwendig erachtet, damit diese Unternehmen besser in der Lage sind, den oben beschriebenen Herausforderungen zu begegnen. Die Grunderwerbsteuer hat sich als Hindernis für die Konsolidierung des Wohnungsmarktes in den neuen Ländern erwiesen, was dadurch verdeutlicht wird, dass zurzeit keine Fusionen stattfinden.
- Wie Deutschland weiter vorbringt, wird das von der Bundesregierung und den Ländern aufgelegte Programm »Stadtumbau Ost« zum Abriss von 380 000 Wohnungen bis 2009 führen. Einen erheblichen Teil der Abrisskosten würden die Wohnungsunternehmen und -genossenschaften in den neuen Ländern zu tragen haben.

Die Kommission ist bisher davon ausgegangen, dass Steuerbefreiungen zur Umstrukturierung von Wirtschaftszweigen in Schwierigkeiten, mit denen gezielt Zusammenschlüsse gefördert werden sollen, als Beihilfe zur Senkung der laufenden Ausgaben der Unternehmen (Betriebsbeihilfe) ⁽¹⁰⁾ zu betrachten sind. Die Kommission nimmt die Argumente der deutschen Behörden zur Kenntnis, die im Hinblick auf eine anderweitige Beurteilung der anstehenden Maßnahmen vorgebracht wurden.

⁽³⁾ Verordnung (EG) Nr. 70/2001 der Kommission über die Anwendung der Artikel 87 und 88 EG-Vertrag auf staatliche Beihilfen an kleine und mittlere Unternehmen, ABl. L 10 vom 13.1.2001.

⁽⁴⁾ Leitlinien für staatliche Beihilfen zur Rettung und Umstrukturierung von Unternehmen in Schwierigkeiten, ABl. C 244 vom 1.10.2004.

⁽⁵⁾ Gemeinschaftsrahmen für staatliche Forschungs- und Entwicklungsbeihilfen, ABl. C 45 vom 17.2.1996.

⁽⁶⁾ Verordnung (EG) Nr. 68/2001 der Kommission über die Anwendung der Artikel 87 und 88 EG-Vertrag auf Ausbildungsbeihilfen, ABl. L 10 vom 13.1.2001.

⁽⁷⁾ Leitlinien für Beschäftigungsbeihilfen, ABl. C 334 vom 12.12.1995.

⁽⁸⁾ Gemeinschaftsrahmen für staatliche Umweltschutzbeihilfen, ABl. C 37 vom 3.2.2001.

⁽⁹⁾ Leitlinien für staatliche Beihilfen mit regionaler Zielsetzung, ABl. C 74 vom 10.3.1998.

⁽¹⁰⁾ Entscheidung der Kommission Nr. 2002/581/EG über die staatliche Beihilferegulierung, die Italien zugunsten der Banken durchgeführt hat (AbL. L 184 vom 13.7.2002, S. 27).

Gemäß Ziff. 4.15 der Leitlinien in der geänderten Fassung von 2000⁽¹¹⁾ können »derartige Beihilfen (Betriebsbeihilfen) in Gebieten, die in den Anwendungsbereich des Artikels 87 Absatz 3 Buchstabe a) fallen, gewährt werden, wenn sie aufgrund ihres Beitrags zur Regionalentwicklung und ihrer Art nach gerechtfertigt sind und ihre Höhe den auszugleichenden Nachteilen angemessen ist. Es obliegt den Mitgliedstaaten, die Existenz und den Umfang solcher Nachteile nachzuweisen. Diese Betriebsbeihilfen müssen zeitlich begrenzt und degressiv sein.«

Für jene Teile der von Deutschland notifizierten Maßnahme, die sich auf Fördergebiete gemäß Artikel 87 Absatz 3 Buchstabe a) EGV beschränken⁽¹²⁾, geht die Kommission davon aus, dass eine abschließende Bewertung der Frage, ob die Grunderwerbsteuerbefreiung eine Betriebsbeihilfe darstellt, nicht notwendig ist, da sie angesichts der besonderen Nachteile, der begrenzten Wettbewerbsverzerrung, der befristeten Geltungsdauer und der erwarteten positiven Wirkungen auf den Wohnungsmarkt sowie der sozioökonomischen Entwicklung auf jeden Fall genehmigungsfähig ist, wie aus der nachstehenden Erläuterung hervorgeht.

3.3.1. Bestehende Nachteile in den neuen Ländern

Deutschland hat nachgewiesen, dass der Grundstücksmarkt in den *neuen Ländern* durch mehrere Nachteile geprägt ist. Die Leerstandsquoten in den *neuen Ländern* sind deutlich höher als in anderen Regionen Deutschlands (14,2 % in den *neuen Ländern* gegenüber 3,1 % in den alten Ländern).

Die Gründe für diese signifikante Differenz stehen in unmittelbarem Zusammenhang mit dem politischen Erbe der Vergangenheit und der sozioökonomischen Entwicklung nach der Wiedervereinigung.

Die hohen Leerstandsquoten in den *neuen Ländern* führen zu erheblichen Mietausfällen (920 Mio. EUR pro Jahr).

Die ungünstige demographische Entwicklung, ausgelöst durch niedrige Geburtenquoten und eine massive Abwanderung, hat zu einem Nachfragerückgang nach Wohnraum in den *neuen Ländern* geführt.

Außerdem hat sich die Nachfrage nach Wohnraum nicht nur quantitativ, sondern auch qualitativ verändert.

Folglich besteht ein erhebliches Überangebot an Wohnraum in den *neuen Ländern*.

Daher haben die Bundesregierung und die *Länder* den Abriss von bis zu 380 000 Wohnungen in den *neuen Ländern* bis 2009 beschlossen (Programm »Stadtumbau-Ost«).

Festzustellen ist, dass nach deutschen Angaben ein wesentlicher Teil der Abrisskosten von den betroffenen Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften zu tragen ist.

Des Weiteren hat Deutschland ausgeführt, dass die Unterkapitalisierung zahlreicher Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften in den *neuen Ländern* — verursacht durch Mietausfälle wegen hoher Leerstandsquoten und die relative Zersplitterung des Marktes — den von Bund und Ländern geplanten Abriss gefährden könnte, da sie nicht in der Lage sind, ihren Anteil an den Abrisskosten zu tragen.

Darüber hinaus hat Deutschland unterstrichen, dass der Ausgleich von Angebot und Nachfrage nicht nur das Überangebot beseitigen soll, sondern auch notwendig ist, um Wohnraum bereitzustellen, der den heutigen Qualitätsanforderungen entspricht.

Um dies zu erreichen, müssen Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften in den *neuen Ländern* massiv in die Modernisierung ihres derzeitigen Wohnungsbestands investieren.

Damit die Unternehmen in den neuen Ländern dazu in der Lage sind, müsse ihnen die Möglichkeit gegeben werden zu fusionieren und die damit verbundenen Größenvorteile zu nutzen.

Den Ausführungen der deutschen Behörden zufolge hat sich die Grunderwerbsteuer als Hindernis für Fusionen und Übernahmen zwischen solchen Unternehmen und Genossenschaften erwiesen. Dies wird dadurch unterstrichen, dass im Zeitraum 2000-2003 in den neuen Ländern nur neun Fusionen von Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften erfolgten.

Eine zeitlich befristete Aussetzung der Grunderwerbsteuer wird den Marktteilnehmern die Möglichkeit geben zu fusionieren. Die erweiterte Kapitalbasis fusionierter Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften wird sie in die Lage versetzen, die Kosten der notwendigen Abrissmaßnahmen zu tragen und gleichzeitig die erforderlichen Investitionen zu tätigen, um modernen Wohnraum zu schaffen.

3.3.2. Geringe Verzerrung des Wettbewerbs

Die Kommission stellt fest, dass Handel und Wettbewerb nur in geringem Maße verzerrt werden. Deutschland hat nachgewiesen, dass sich für jene Teile der Maßnahme, die sich auf Fördergebiete nach Artikel 87 Absatz 3 Buchstabe a) EGV beschränken, die üblichen Beträge der bei Fusionen und Übernahmen zwischen Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften anfallenden Grunderwerbsteuer zwischen 150 000 EUR und 1,5 Mio. EUR bewegen.

3.3.3. Zeitliche Befristung der Maßnahme

Darüber hinaus hat Deutschland mitgeteilt, dass die Anwendung der Maßnahme bis Ende 2006 befristet werden soll. Zu diesem Datum läuft auch die geltende Fördergebietskarte aus.

⁽¹¹⁾ ABl. C 258 vom 9.9.2000, S. 5.

⁽¹²⁾ Siehe Rdnr. 2.2. Fördergebiete im Sinne von Artikel 87 Absatz 3 Buchstabe a) EGV-Vertrag sind nach der deutschen Fördergebietskarte: Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen, Sachsen-Anhalt und Thüringen. Die Arbeitsmarktregion Berlin ist als Fördergebiet gemäß Artikel 87 Absatz 3 Buchstabe c) EGV-Vertrag eingestuft.

In Anbetracht der zu erwartenden positiven Wirkungen auf den Wohnungsmarkt (Verringerung des Überangebots) und die allgemeine sozioökonomische Entwicklung (rückläufige Abwanderung) in den neuen Ländern, der generell geringen Beihilfebeträge sowie der zeitlichen Befristung der Maßnahme bis Ende 2006 ist die Kommission der Auffassung, dass für jene Teile der Maßnahme, die sich auf Fördergebiete nach Artikel 87 Absatz 3 Buchstabe a) EG-Vertrag beschränken, die Beihilfe im Verhältnis zu dem angestrebten Ziel steht und den Wettbewerb nicht in einer Weise verfälscht, die dem gemeinsamen Interesse zuwiderläuft. Deshalb ist eine abschließende Bewertung dieser Beihilfe als Betriebsbeihilfe nicht erforderlich.

3.3.4. Bestehende Nachteile in Berlin

Für jene Teile der von Deutschland notifizierten Maßnahme, die auf Fördergebiete nach Artikel 87 Absatz 3 Buchstabe c) EG-Vertrag ausgerichtet sind, d.h. die Arbeitsmarktreion Berlin, möchte die Kommission daran erinnern, dass in den Schlussfolgerungen des Europäischen Rates sowohl von Stockholm als auch von Barcelona eine Verringerung des Beihilfe-Gesamtumfangs und eine Neuausrichtung von Beihilfen auf Ziele von gemeinsamem Interesse, darunter Ziele des wirtschaftlichen und sozialen Zusammenhalts gefordert wird ⁽¹³⁾.

Die Kommission hat bereits in einer früheren Entscheidung ⁽¹⁴⁾ eingeräumt, dass Steuerbefreiungen als Sanierungsinstrument eingesetzt und zu einer Risikoverminderung für Grundstücksinvestoren beitragen können, wenn sich ein Markt als hochriskant erweist und durch renditeschwache Investitionen geprägt wird, vor allem wegen der schwachen Nachfrage und fehlenden Finanzierungsinitiativen. Als günstige Investitionsbedingungen gelten eine hohe Gesamtrendite sowie neue Geschäftschancen, transparente Ausstiegsstrategien und ein geringes Projektrisiko.

Außerdem ist in der Verordnung (EG) Nr. 1260/1999 des Rates vorgesehen, dass Gemeinschaftsinitiativen im Bereich des sozialen Zusammenhalts die »... wirtschaftliche und soziale Wiederbelebung der krisenbetroffenen Städte und Stadtviertel zur Förderung einer dauerhaften Stadtentwicklung« umfassen sollen ⁽¹⁵⁾. Die Kommissionsinitiative URBAN, die auf Grundlage dieser Verordnung entwickelt wurde, hat die Förderung der physischen und wirtschaftlichen Sanierung von Städten und Stadtvierteln mit Strukturproblemen zum Ziel. Auch wenn der Schwerpunkt dieser Initiative auf städtischen Gebieten liegt, hat die Kommission die Vorteile eines integrierten Ansatzes zur Förderung von Synergien bei der städtischen und ländlichen

Entwicklung betont ⁽¹⁶⁾. Aus den vorstehenden Ausführungen ist zu entnehmen, dass sich das Gemeinschaftsziel der Stärkung des sozialen und wirtschaftlichen Zusammenhalts im gemeinsamen Markt auch auf Initiativen zur Sanierung ländlicher und städtischer Flächen erstreckt.

Somit kommt die Kommission zu folgenden vorläufigen Schlussfolgerungen:

- a. Die Leerstandsquote in Berlin liegt deutlich unter der durchschnittlichen Leerstandsquote in den neuen Ländern. Während die gesamte Leerstandsquote in den neuen Ländern 14,2 % beträgt, liegt die entsprechende Quote in Berlin bei 5,32 % für Wohnungen in Privatbesitz und bei 8,77 % für kommunale Wohnungen. Fast alle leerstehenden Wohnungen befinden sich in Ostberlin.
- b. Deutschland legt keine Angaben vor, die beweisen würden, dass Berlin unter einem vergleichbaren Bevölkerungsschwund leidet, wie die von der Maßnahme erfassten Gebiete nach Artikel 87 Absatz 3 Buchstabe a).
- c. Während bei Fusionen und Übernahmen zwischen Wohnungsunternehmen und Wohnungsgesellschaften in Gebieten nach Artikel 87 Absatz 3 Buchstabe a) in der Regel eine Grunderwerbsteuer zwischen 150 000 EUR und 1,5 Mio. EUR anfällt, bewegen sich die entsprechenden Beträge für Berlin erfahrungsgemäß zwischen 1,4 Mio. EUR und 6,7 Mio. EUR.
- d. Deutschland hat keine Angaben vorgelegt, die beweisen würden, dass die befristete Freistellung von der Grunderwerbsteuer zur Wiederbelebung des Grundstücksmarktes in Berlin beitragen und positive Ausstrahlungseffekte haben wird und dass es sehr unwahrscheinlich ist, dass sich der Privatsektor ohne staatliches Zutun an Sanierungsmaßnahmen beteiligen wird.

Nach einer ersten vorläufigen Würdigung ergeben sich daher Zweifel, dass die von Deutschland notifizierte Maßnahme für das Gebiet nach Artikel 87 Absatz 3 Buchstabe c) (Arbeitsmarktreion Berlin) im Verhältnis zu dem angestrebten Ziel steht — vor allem was die Verbindung zwischen der Steuerbefreiung und den von den Begünstigten zu tragenden Kosten anbelangt — und den Wettbewerb nicht in einer Weise verfälscht, die dem gemeinsamen Interesse zuwiderläuft. Nach Auffassung der Kommission ist eine gründlichere Analyse dieser schwierigen Frage notwendig. Deshalb möchte die Kommission auch Stellungnahmen sonstiger Beteiligter einholen, insbesondere von Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften, die an Investitionen in den neuen Ländern interessiert sind. Aus rechtlichen Gründen muss die Kommission deshalb das Verfahren nach Artikel 88 Absatz 2 EG-Vertrag einleiten. Nur so wird die Kommission entscheiden können, ob die Beihilfe notwendig ist und die Handelsbedingungen nicht in einer Weise beeinträchtigt, die dem gemeinsamen Interesse zuwiderläuft.

⁽¹³⁾ Die Erklärungen dieser Europäischen Räte liegen in der Mitteilung der Kommission an den Rat mit dem Titel »Fortschrittsbericht über die Reduzierung und Neuausrichtung staatlicher Beihilfen«, Brüssel, 16. Oktober 2002, KOM(2002) 555 endg. in gesammelter Form vor. Darüber hinaus vollzieht sich nach Auffassung der Kommission eine harmonische Entwicklung des Gemeinschaftsraums vor dem Hintergrund einer stärkeren wirtschaftlichen Integration. »Dies gilt auch für die Unterstützung aus den Strukturfonds, insbesondere wo diese die Stadtentwicklung im Rahmen eines integrierten regionalen Ansatzes sowie die ländliche Entwicklung in deren Doppelfunktion als Beitrag zum europäischen Landwirtschaftsmodell und zum wirtschaftlichen und sozialen Zusammenhalt fördern.« Siehe Mitteilung der Kommission über die Strukturfonds und ihre Koordinierung mit dem Kohäsionsfonds — Leitlinien für die Programme des Zeitraums 2000-2006, ABl. C 267 vom 22.9.1999, S. 20.

⁽¹⁴⁾ Entscheidung der Kommission vom 22.1.2003 zur Beihilferegelung »Stempelsteuerbefreiung für gewerbliches Eigentum in den benachteiligten Gebieten« (ABl. L 149/2003).

⁽¹⁵⁾ ABl. L 161 vom 26.6.1999, S. 1.

⁽¹⁶⁾ Teil III: »Die Entwicklung der städtischen und ländlichen Gebiete und ihr Beitrag zu einer ausgewogenen Raumentwicklung« der Mitteilung der Kommission über die Strukturfonds und ihre Koordinierung mit dem Kohäsionsfonds, ABl. C 267 vom 22.9.1999.

4. SCHLUSSFOLGERUNG

Aufgrund der vorstehenden Würdigung hat die Kommission beschlossen, dass die Beihilfe im Rahmen der »Grunderwerbsteuerbefreiung bei Fusionen von Wohnungsunternehmen und Wohnungsgenossenschaften in den neuen Ländern« in jenen Teilen mit dem EG-Vertrag vereinbar ist, die sich auf Fördergebiete nach Artikel 87 Absatz 3 Buchstabe a) EG-Vertrag beschränken. Gleichzeitig hat die Kommission beschlossen, das Verfahren nach Artikel 88 Absatz 2 EG-Vertrag in Bezug auf den Teil der Maßnahme einzuleiten, der sich auf die Arbeitsmarkregion Berlin, einem Fördergebiet nach Artikel 87 Absatz 3 Buchstabe c) EG-Vertrag bezieht.

Aus diesen Gründen fordert die Kommission die Bundesrepublik Deutschland im Rahmen des Verfahrens nach Artikel 88 Absatz 2 EG-Vertrag auf, innerhalb eines Monats nach Eingang dieses Schreibens ihre Stellungnahme abzugeben und alle sachdienlichen Informationen für die Würdigung der Maßnahme in Bezug auf die Arbeitsmarkregion Berlin zu übermitteln.

Die Kommission erinnert die Bundesrepublik Deutschland an die Sperrwirkung des Artikels 88 Absatz 3 EG-Vertrag und verweist auf Artikel 14 der Verordnung (EG) Nr. 659/1999 des Rates, wonach alle rechtswidrigen Beihilfen von den Empfängern zurückgefordert werden können.

Die Kommission teilt der Bundesrepublik Deutschland mit, dass sie die Beteiligten durch die Veröffentlichung des vorliegenden Schreibens und einer aussagekräftigen Zusammenfassung dieses Schreibens im *Amtsblatt der Europäischen Union* von der Beihilfe in Kenntnis setzen wird. Außerdem wird sie die Beteiligten in den EFTA-Staaten, die das EWR-Abkommen unterzeichnet haben durch die Veröffentlichung einer Bekanntmachung in der EWR-Beilage zum Amtsblatt und die EFTA-Überwachungsbehörde durch Übermittlung einer Kopie dieses Schreibens von dem Vorgang in Kenntnis setzen. Alle vorerwähnten Beteiligten werden aufgefordert, innerhalb eines Monats nach dem Datum dieser Veröffentlichung ihre Stellungnahme abzugeben."